

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

BOHOLIDSTVÍ

- 8 Rozhovor s teoložkou Mireiou Ryškovou – J. Hofmanová
- 11 Role Marie v příběhu Ježíšova boholidství – J. Šamšula
- 23 Žijeme v jedné církvi: Horácký seniorát – D. Ženatá
- 27 Církevní konference v Senátu již potřetí – A. Rozbořilová

SVÍCE NOHÁM MÝM (Ž 119,105): Jak dnes čteme Bibli?

Další z řady zoomových konferencí, pořádaných v rámci partnerství mezi ČCE a Presbyterní církví v USA 21. dubna 2024 ve 20:00 hodin na <https://cesnet.zoom.us/j/93768208441>

Evangelici i prebyteriáni mají své kořeny v reformaci, která vyzdvihla Bibli nade všechny lidské authority. Obě cirkve přijímají moderní dobu s jejím vědeckým a kritickým přístupem ke všemu, včetně Bible. To je výzva, které obě cirkve čelí společně. Téma otevrou svými přednáškami systematická teoložka Dr. Martha Moore-Keish z Columbia Theological Seminary v Decatur (Georgia, USA) a starozákonník Dr. Petr Sláma z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Následovat bude diskuse v rozdělených skupinách a shrnutí v plénu.

Vše v 90 minutách. Zveme zájemce ze sborů obou církví i studenty nejen teologie.

Koná se anglicky bez překladu. Pro další informace a pro registraci (která nám pomůže připravit počet diskusních skupin, není však podmínkou) pište na jan.lavicky@evangnet.cz.

**Univerzita
Karlova**

 www.etf.cuni.cz

 [@etfunikarlova](https://www.facebook.com/etfunikarlova)

 [@etf_unikarlova](https://www.instagram.com/etf_unikarlova)

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *K. Roskovcová*
- 8** Rozhovor s teoložkou Mireiou Ryškovou – *J. Hofmanová*
- 11** Role Marie v příběhu Ježíšova bohodíství – *J. Šamšula*
- 14** Symbol ukřižovaného – *J. Hoblík*
- 17** Otázka na tělo – *A. Rozbořilová*

MOJE CÍRKEV

- 23** Nevládne tu zatuchlá tradice, spíš jakési střízlivé ukotvení – *D. Ženatá*
- 27** Církev uspořádala již třetí ročník konference v Senátu – *A. Rozbořilová*
- 30** V Miroslavi odhalili první kameny zmizelých – *D. Bednařiková*
- 32** Veřím v Boha a své pistole! – *A. Rozbořilová*

DIAKONIE

- 34** Nejlepší lék na smutek – *E. Spálenská*

SLOVO

- 37** Už pátý Smrtfest v Boskovicích – *T. Trumpeš*
- 39** Superhvězda Ježíš – *J. Pechar*
- 41** Studenti uspořádali na filozofické fakultě ekumenickou modlitbu – *A. Rozbořilová*
- 43** A ten chrám jste vy – *J. Kirschner*
- 45** Poslední slovo – *L. Freitingerová*

ÚVODNÍK

Bůh, který nám rozumí

Před časem vyšla v českém překladu péčí brněnského nakladatelství Cesta kniha mého oblíbeného autora, amerického jezuity Jamese Martina, s názvem *Sedm posledních slov*. Pod tímto pojmem se míní sedm posledních výroků pozemského Ježíše po jeho ukřižování. Martin ve své knize tyto jednotlivé výroky, zaznamenané v Bibli, rozebírá a v praktických obrysech na nich ukazuje, jaké důsledky má Ježíšovo bohodíství.

Ježíš Kristus je Bůh, který nám rozumí, píše Martin. Rozumí pocitům opuštěnosti (Mt 27,46), ale i fyzické bolesti (J 19,28). V Bibli máme taky doklad o tom, že Ježíš měl ze smrti strach (Lk 22,42), jak to lze vyčíst z jeho usilovných modliteb v Getsemane. Nejen před Pilátem, ale i pod křížem zažil potupu, byl terčem posměchu a urážek. Jinde v Bibli můžeme vidět Ježíše rozzlobeného, pohnutého k slzám, unaveného po dlouhé cestě. Na příkladu „nejmilějšího“ učedníka Jana (anebo Marie) vidíme, že lásku Ježíš jen nedával, ale stál i o projevy lidské náklonnosti vůči sobě.

Ježíš, který byl plně člověkem, měl jistě také své lidské potřeby, ale i slabosti. Nemusí jít nutně o slabiny psychofyzické, o nichž píše Martin. Ježíš klidně mohl mít třeba špatnou paměť, být nezdatný v počtech anebo dyslektik. Nedávno jsem dokonce v jedné diskusi na sociálních sítích zahlédl otázku, zda uměl psát.

Jak říká v rozhovoru v tomto čísle teoložka Mireia Ryšková, klíčové je, že Kristovo lidství bylo úplné a autentické. Cizí Ježíšovi byl v jeho lidství jediné hřích. Tím, že byl jako člověk schopen a ochoten vzít na sebe i lidský úděl (včetně utrpení a smrti), dostalo jeho božství zcela jinou kvalitu. Vždyť který bůh se dobrovolně vydá lidem, aby ho zabili? Kristus se zde stává jedinečným Synem Božím, který dobrovolně oslabil své božství, aby zachránil člověka. Kristovo lidství se skrze vykupitelskou moc Beránka stává nikoli jeho slabinou, ale jeho velkou silou.

Adéla Rozbořilová

Setkání s církevními dárci v Kateřiních

Již léta čerpáme podporu na celocírkevní i sborové projekty od dárců z ciziny. Jsme za ni vděční. Jednou ročně se proto scházíme s partnery – dárci – a probíráme možné směry podpory. Všechny podpořené projekty procházejí pečlivým a transparentním výběrem z žádostí Jeronýmovy jednoty nebo včasných projektů, vzešlých z interního grantového systému. Obecně ubývá podpory na stavby, naopak přibývá podpory vzdělávání a práce s lidmi.

Letos jsme se s dárci sešli 6. – 8. března ve sboru v Kateřiních. Představili jsme jim nejen naše úspěchy, ale i strasti, výzvy a otázky. Konkrétní práci šesti různých sborů představili faráři či presbyteři. Ukazuje se, že církve všude v Evropě čelí odlivu členů, přechodu k menšinnosti i krácení podpory od státu, s čímž je spojeno hledání nových zdrojů a hledání nového statusu ve společnosti.

Moc děkujeme dárcům z ciziny, hostitelům z kateřinického sboru i Pánu Bohu! Bylo to krásné a vřelé setkání.

Martin Balcar

Praha hostila evangelickou ekumenu

Vtýdnu od 11. 3. 2024 se v Praze uskutečnilo pracovní setkání Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE / CPCE) k tématu demokracie.

Zázemí pro většinu jednání a péči delegátům poskytla Církev československá husitská. První část programu tvořilo závěrečné setkání jihovýchodní skupiny, v níž spolupracují teologové různých církví z tohoto regionu Evropy (např. z Německa, Rakouska, Polska, České republiky, Slovenska, Maďarska, Rumunska, Itálie, Švýcarska, Srbska...).

Jihovýchodní skupina se tématu demokracie věnovala šest let a připravila podklady pro valné shromáždění GEKE v Sibiu. V druhé polovině týdne se k delegátům přidali zástupci církví z dalších regionů, aby k dosavadní práci připojili své podněty a připomínky. Celé setkání bylo rámováno bohoslužbami s večeří Páně. Při úvodních bohoslužbách posloužil kázáním vrchní rada Bavorské luterské církve Michael Martin, při závěrečných kázal generální sekretář GEKE Mario Fischer.

Rada Společenství evangelických církví v Evropě vydala rovněž prohlášení k nadcházejícím volbám do Evropského parlamentu, v němž povzbuzuje k odpovědnosti a vzájemnému respektu v diskusích a varuje před populismem a nacionalistickými tendencemi, které znemožňují odpovědná řešení společných evropských problémů. Celé prohlášení je dostupné česky na www.leuenberg.webnode.cz

JaH

Ohlédnutí za poradou mládeže

Od pátku 15. do neděle 17. března se konala v Bělči porada mládeže, tj. setkání jejích pohlavárů – členů seniorátních odborů mládeže, celocírkevního odboru mládeže, oddělení mládeže ústřední církevní kanceláře – a pár dalších aktivních účastníků.

Toto setkání bylo zajisté všemi shledáno užitečným – kde jinde by se daly tak dobře a utěšeně načerpat užitečné informace a zkušenosti od lidí v lecčems zběhlých. Takové vzdělávání bylo zastoupeno v mnoha programech, jež probíhaly někdy i souběžně. Bylo tedy možno si vybrat dle možností a potřeb. Šlo o přednášky a workshopy, např. o řešení krizových situací na (nejen) mládežnických setkáních, o věci církevně právní, o přípravu pobožnosti, o předsudky vůči lidem a Bohu aj. Ne druhohadou náplní porady byl jistě čas strávený s mládeží a faráři nejen z vlastního seniorátu, ale i z dalších míst republiky (seniorát Západočeský a Ochranovský nebyly zastoupeny).

Tento čas byl také využit k plánování více-seniorátních akcí pro mládež; ty se podle zkušeností našeho pražského SOM osvědčily. V neděli byla událost zakončena bohoslužbami, vedenými bratrem farářem Jonatanem Hudcem a doprovázenými na místě připraveným hudebním uskupením.

Šimon Domaška Härtel, foto: J. Rais

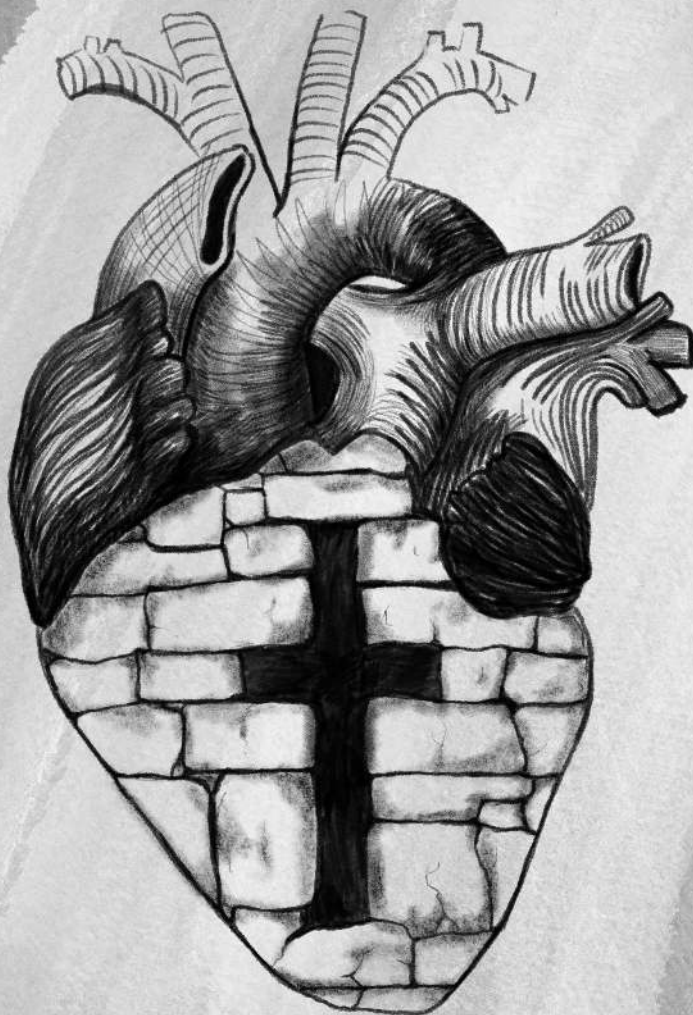
TÉMA: BOHOLIDSTVÍ

je po velikonocích
země už není zamrzlá
kámen byl odvalen
hrob je prázdný

je po velikonocích
směřuješ k nebi Ježíši
prosím
zůstaň mi v srdci

je po velikonocích
prosím
ať není zamrzlá
země kde žijeme

*modlitba **Lenky Ridzoňové**,
kresba: Ráchel Konvalinková*

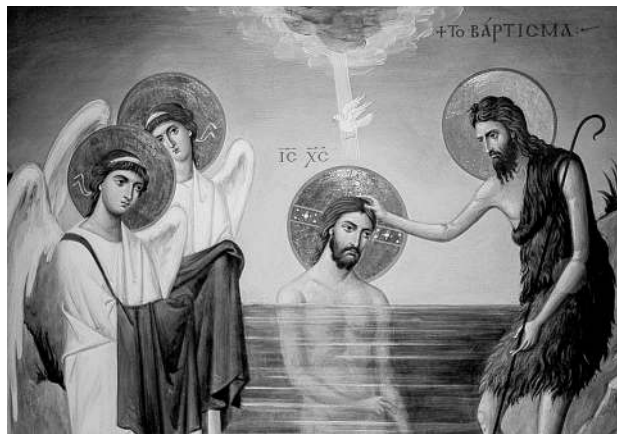
Pravý Bůh a pravý člověk

Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl...
(Fp 2,6-11)

To je stručně shrnuté vyznání, jímž se na chalcedonském koncilu v roce 451 církev pokusila vyjádřit tajemství Ježíše Krista. Tedy samé jádro křesťanské víry. V tom výroku je obsaženo velké napětí. O Bohu přece platí, že právě není člověk – a o člověku, že není Bůh. Tak to alespoň zdůrazňuje biblická tradice. Avšak v Ježíši Kristu jsou tyto protějšky spojeny dohromady – a přece nesmíchány. Ježíš není nějaký kříženec mezi Bohem a člověkem, tedy člověk, který by z Boha získal nějaké nadlidské schopnosti, nebo Bůh, který by se spojením s člověkem stal o trochu méně božským. Když vyznáváme, že v Kristu se Bůh stal člověkem, tedy opravdu člověkem se všemi omezeními a slabostmi, které k lidství patří, které my ze svého lidství známe. A člověkem se stal Bůh, tedy opravdu Bůh, nepřiblížil se k nám jen v nějaké odmocněné, levnější verzi. Je pro nás obtížné si to představit, mluvíme o tom v paradoxních větách, ale v dějinách křesťanského myšlení se mnohokrát ukázalo, že je důležité právě toto napětí udržet.

K přesvědčení, že v Ježíši z Nazareta, který byl popraven jako zločinec a pak se nově setkal se svými učedníky jako vzkříšený, jednal a jedná s lidmi Bůh sám, křesťané dospěli velmi brzo, dávno předtím, než dospěli k té formulaci z Chalcedonu. Máme o tom svědectví už v Bibli, nejvýrazněji asi v hymnu o Kristu, který apoštol Pavel cituje v epistoletě Filipským 2,6–11. Přechtíme si je v méně známém překladu Františka Žilky: „Ačkoli měl božskou podobu, nepokládal rovnost s Bohem za žádoucí kořist, nýbrž zřekl se božské podoby, přijal podobu služebníka, narodil se v podobnosti s lidmi, zjevem

se ukázal jako člověk, ponížil se, stal se poslušným až po smrt, ano až po smrt na kříži. Proto jej také Bůh povýšil, udělil mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklánělo každé koleno bytostí nebeských, pozemských i podzemních, a aby každý jazyk vyznával, že Ježíš Kristus je Pán, k slávě Boha Otce.“

Můžeme si představit, jak hymnus slavnostně recitovali nebo zpívali při bohoslužbách. A pak, podle apoštolova pokynu, se na pozadí Ježíšova příběhu snažili i oni žít jako ti, kdo jsou „v Kristu“, tedy do tohoto příběhu zahrnutí. Třeba jim to mělo umožnit „pokládat jeden druhého za přednějšího než sebe“ (Fp 2,3).

I v tomto raně křesťanském vyznání je obsaženo to napětí. Jeho druhá část vrcholí v bohoslužbách oslavou Kristova božství. Vyznání „Ježíš Kristus je Pán“ to vyjadřuje jasně: On je nositel „jména nad každé jméno“, tedy onoho jména, jímž se Hospodin odedávna svému lidu dával poznat a oslovovat v modlitbách. ►

On, Ježíš Kristus, tedy „pravý člověk“. To je v tom vyznání zdůrazněno: Nositelem Božího jména je právě on, Ježíš Kristus. Toto „povýšení“ je důsledek Kristova ponížení, jeho cesty dolů, na kterou se vydal dobrovolně. Nesmíme však přehlédnout, že i tato cesta dolů, cesta lidství v jeho podobě i na člověka nízké, cesta až na samé dno smrti, je v hymnu líčena jako jednání Boží. Je to cesta toho, kdo „měl božskou podobu“, nebo jak volněji, ale přesněji překládá ekumenický překlad „způsobem bytí byl roven Bohu“. Ale nelpěl na tom. Proč? Zřejmě proto,

že Bůh v Kristu nás lidi „pokládá za přednější sebe“. Tedy z lásky. Tak se v Kristu, „pravém člověku“, člověku poníženém až do smrti na kříži, ukázal „pravý Bůh“. Kristovo „povýšení“ pak ukazuje, že tato láska je opravdu to rozhodující a poslední; v ní se setkáváme se svrchovaným Bohem.

Stručné vyznání, že Ježíš Kristus je „pravý Bůh a pravý člověk“, tak můžeme shrnout ještě stručnějším „Bůh je láska“ (1J 4,16).

Kateřina Roskocová, foto: pexels.com

ROZHOVOR S TEOLOŽKOU MIREIOU RYŠKOVOU

Ježíš nebyl blondák s modrýma očima a v bílé říze

Má-li být Boží Syn věrohodný pro člověka, nemůže se vyhnout tomu, co je lidským údělem

Mireia Ryšková je římskokatolická teoložka, působící na Katedře biblických věd Katolické teologické fakultě UK v Praze. Studovala dějiny umění a francouzštiny a katolickou teologii. Podílela se také na vzniku VOŠ sociálně pedagogické a teologické JABOK. Ve své práci se zaměřuje na Nový zákon a náboženskou pedagogiku. Napsala mimo jiné komentáře k listu Koloským, Prvnímu a Druhému listu Tesalonickým a obsáhlé publikace *Doba Ježíše Nazaretského a Pavel z Tarsu a jeho svět*.

Poprvé jsem Mirej Ryškovou poznala před osmi lety v Bělči. Přijala tenkrát pozvání evangelických farářů k vzdělávacímu kurzu a dodnes vzpomínám, jak kreativně nás provedla biblickými texty. Přivedla nás až do Betléma, se samaršskou ženou k Jákobově studni, abychom

se setkali s Ježíšem. Od té doby jsem ji slyšela mnohokrát mluvit na konferencích a poznala ji jako laskavou hostitelku a statečnou ženu. Na rozhovor o Ježíši je Mireia ta pravá.

Tématem tohoto čísla je Ježíšova dvojí přirozenost. Vyznání, že Ježíš je pravý Bůh a pravý člověk, předcházela v 5. stol. n. l. diskuse, která je možná dnešnímu člověku těžko srozumitelná. Co bylo vlastně jádrem tehdejších sporů? Lze to přirovnat k nějaké diskusi v současnosti?

Jádrem sporů bylo odmítnutí názorů, které bylo možné chápat jako pokračování nestorianismu (tj. představy, že Ježíšovu lidskou a božskou stránku lze myslet jako oddělitelné, pozn. red.), i když pravděpodobně se o nic takového nejednalo. Celý problém spočívá v chápání pojmů osoba a přirozenost a výsledkem je Chalce-

donské vyznání, které hlásá dvě přirozenosti v osobě Ježíšově, božskou a lidskou, a to „nesmíšeně, neměnně, nerozdílně a neoddělitelně“. Současné debaty se týkají spíše výkladů jednání, tedy otázek etických a praktického života křesťanů. V nich se církve od sebe v mnoha náhledech liší. Pokud jde o otázky víry, tak takové zásadní spory, jako byly v prvních stoletích, dnes nejsou.

Někteří křesťané se sice hlásí k Ježíši, ale vymezují se proti církevním dogmatům.

V čem je toto dogma pro dnešního člověka nosné? Co pro nás znamená?

Pokud jde o dogmata, tak asi to o dvojí přirozenosti Ježíšově (a tím také o Bohu v Trojici) je ze všech nejsložitější, protože přesahuje nejen lidskou zkušenost, ale i možnosti logického myšlení. Nosnost tohoto dogmatu vidím v upozornění na to, že Ježíš není jen člověk, velká postava lidských dějin, ale že zároveň je zvláštním způsobem spojen s Bohem. Vyžaduje od člověka překročit limity běžného myšlení, resp. uvědomit si jeho hranice. Úplně nevíme, co to přesně znamená, protože nás toto tajemství Ježíšovy osoby přesahuje. Navíc jsme odkázáni na pojmy, které jsou ve vztahu k Bohu vždy jen analogické.

Pro některé lidi je srozumitelný Ježíš jako učitel, který ukazuje lidskost a dobré lidství. Jakým způsobem se dá ukázat na Ježíšovo božství? Jak se projevil?

Na Ježíšovo božství se dá v naší pozemské realitě těžko ukázat, protože máme k dispozici pouze výroky Písma a tradici církve, ale ne vlastní, bezprostřední zkušenost. Asi nejvíc o něm vypovídá Janovo evangelium, kde je Ježíš nejvíc líčen jako někdo, kdo je v neustálém spojení s Otcem. Jde o vyznání víry, nikoliv empiricky prokazatelnou skutečnost. Jako „pouhý“ člověk by Ježíš nemohl přinést to, co nazýváme vykupením. Jeho smrt na kříži má vykupitelskou moc právě proto, že Ježíš je Boží Syn.

V Bibli jsou pasáže, které nám pochopení Ježíšova božství komplikují. Třeba v souvislosti s Velikonocemi jsou to známá Ježíšova slova z kříže: „Bože můj, proč jsi mě opustil?“ Jak jim rozumíš?

Ježíšova slova na kříži, jak je přináší Matousovo a Markovo evangelium (Lukášovo ani Janovo je již takto nepodávají), podle mého pochopení Ježíšovo božství nekomplikují. V rámci pozemské existence Ježíš prožívá všechno (kromě hříchu, tedy oddělení od Boha), co patří k údělu člověka. Člověk Ježíš prochází na kříži nehlubším poznáním toho, co je hřích – oddělení od Boha, což prožívá jako ten, kdo se hříchu nikdy nedopustil, kdo se od Boha nikdy neodvrátil. Jako naprosto čistý nemá žádnou obranu proti lidskému zlu, bere je plně na sebe. Poznává hřích, zlo v jeho absolutní podobě jako naprostou temnotu. To je moment jeho nehlubší kenoze (tj. sebe-vydání, pozn. red.). Boží odpovědí je vzkříšení. Má-li být Ježíš, Boží Syn, věrohodný pro člověka, nemůže se vyhnout tomu, co je údělem člověka, tedy ani utrpení. Navíc tu Ježíš cituje žalm 22. Stojí tu proti sobě lidský hřích, čisté zlo, i když je lidé tak nevnímají, hřích odmítnutí Boha zabitím jeho Syna, a Boží velkorysost, která vzkříšením Ježíšovým definitivně a neoddělitelně vtahuje lidství do božství. Ježíš je jako Boží Syn, druhá božská osoba, přítomen i svým (oslaveným) lidstvím. To je pro člověka obrovská budoucnost. ►

S Ježíšem se pojí řada titulů, vyznání, obrazy pastýře i beránka Božího apod. Je nějaký obraz Ježíše, který se v tradici objevil a vytratil, a přitom ti připadá nosný?

Teď mě momentálně nic nenapadá. Možná přítel, bratr, učitel, duchovní průvodce.

Je nějaký obraz, titul, nějaká interpretace Ježíše, která je podle tebe dnes natolik nesrozumitelná, že spíš dnešnímu člověku pochopení evangelia komplikuje?

Popravdě řečeno téměř všechny tzv. výsostné tituly jsou pro dnešního člověka bez vysvětlení málo srozumitelné, zejména pokud jde o člověka, který nevyrostl v křesťanské tradici: Pán, Mistr, Mesiáš, Syn Boží, Syn člověka, Král, Syn Davidův, Spasitel či Vykupitel, Alfa a Omega, ale i pastýř, vinný keř, beránek... Daly by se najít i další. Všechny vycházejí z jiné kultury, náboženského dobového zázemí a kontextu. Bude zapotřebí hodně přemýšlení a duchovní zkušenosti, jak tohle současnému člověku přetlumočit srozumitelně. Pro tehdejšího člověka znamenaly velikost, moc, autoritu, naději, srozumitelný horizont. To dnes už tak moc neplatí.

Někdy se vyvozují různá pravidla a uspořádání vztahů a rolí mezi ženami a muži s odvoláním na to, že Kristus byl přece muž. Byl Ježíš vzorovým mužem své doby? Kým by mohl být v kulisách dnešní doby?

To tak úplně nevím. Ježíš byl nepochybně charismatický muž, člověk, který druhé uchvacoval tak, že šli za ním a s ním. Podle evangelií se odlišoval od ostatních tím, co dělal, jak žil, že se neoženil, neměl pevné místo, žil z ruky do úst. Evangelisté o něm mluví jako o někom, kdo měl výraznou přirozenou autoritu (mluvil s mocí, jinak než farizeové a zákoníci). I dnes by byl nepochybně výrazná náboženská postava, jako byl třeba Gándhí, člověk, který by dokázal oslovit davy lidí v pozitivním slova smyslu, i dnes

by se vymezoval vůči všem falešným autoritám, úředním i neúředním. A byl by stejně nepohodlný, trn v oku, možná by skončil stejně – asi ne na kříži, ale odstraněním z veřejnosti, umlčením, možná vraždou rukama nějakého fundamentalisty či populisty.

Zabýváš se také náboženskou pedagogikou. Vyrostla jsi v křesťanském prostředí? Vzpomeneš si na to, jaký obraz Ježíše jsi měla na začátku své cesty víry? Vzpomeneš si na něco, co tu představu proměnilo?

Mou představu o Bohu i Ježíši výrazně změnilo studium. Doprálo mi mnohem větší svobodu ve vztahu k Bohu i jeho Synu. A tím také pro mne relativizovalo absolutistické nároky církve.

Jaké ztvárnění Ježíše v kultuře máš ráda a proč?

Hlavně vím, co ráda nemám – sladké obrazy, filmy, ježíšovský kýč. Upřímně nesnáším Zeffirelliho film o Ježíši, všelijaké ty splácániny, které ze všech evangelií a vlastních domýšlení vytvoří jakýsi nereálný patvar, jenž nerespektuje kvalitu jednotlivých evangelií, jejich specifickou teologii, všelijaké ty rádoby přepisy evangelií, ať už je vytváří BBC, nebo jsou z USA. Mně se líbil Pasolini nebo Scorsese. To jsou filmy, které nutí k přemýšlení. Ježíš určitě nebyl žádný blondák s modrýma očima ve stále bílé rize, „vznášející se deset centimetrů nad zemí“, s gesty dobře

vychovaného hošíka. Ale nemám moc v lásce ani Gibsonovo *Umučení Krista*, což je podle mne postmoderní krvák, kde jde víc o brutalitu než o Ježíšovo poselství.

Čím je Ježíšovo lidství a božství významné pro tebe v tvých osobních životních zápasech?

Ježíš je pro mne důležitá postava, inspirace, někdo, ke komu se mohu obracet a sdílet s ním svůj život, je to blízká osoba. Jeho dvěma přirozenostem se nijak zvlášť nevěnuju, protože k tomu nelze nic moc dodat a pro můj konkrétní život z toho tolik neplyne. Myslím si, že zdůrazňování jeho božství lidi vede k nereálným očekáváním a v důsledku toho i k zklamáním. Ježíš ani ve své oslavené existenci za nás neřeší naše problémy, není žádné východisko z nouze, když už nevíme kudy kam. Jako biblistka se pak mnohem víc zabývám jeho pozemským působením a snažím se ho pochopit v kontextu jeho doby a místa, aby bylo možné se tím inspirovat i dnes. Následování neznamena kopírování, opakování, nýbrž tvůrčí rozvíjení, tvůrčí aplikaci na současnost.

Mirej, čemu se teď ve své práci věnuješ?

Momentálně pracuji na knize o bibliodramatu, kterému se jako kreativní a zkušenostní metodě výkladu Bible věnuji už přes 25 let. Je to jeden ze způsobů, jak vrátit lidem zkušenost s biblickým poselstvím. Snažím se nejen o praktický

jako host debaty Bez filtru (s B. Mohelníkem a J. Kylarem)

popis metody, ale především o její teologické uchopení.

Jana Hofmanová, foto: archiv
respondentky/Univerzita Karlova/P. Hrabovský
(Člověk a víra)

FOKUS

Role Marie v příběhu Ježíšova boholidayství

Výpověď o Kristově panenském početí hrála v dějinách křesťanství neblahou roli

Marie (hebrejsky Mirjam) byla Ježíšova matka, a z tohoto důvodu se její osoba a jméno dostaly nejen do Bible, ale i do dějin teologie a do jednoho z proudů křesťanské spirituality. Její vztah k Ježíši byl v tomto smyslu zcela jedinečný. Právě z tohoto důvodu je

možné, aby se Marii nějak zabývala i evangelická věrouka a byla do jisté míry inspirace i pro život víry, navzdory římskokatolickému zbytnění mariánské zbožnosti a mariologie (dogmatické nauky o Marii).

Panenské početí

Historicky víme o Marii, Ježíšově matce, velmi málo. Nemáme žádnou románovou drobnokresbu její povahy a vnitřního života, její osoba v tomto zůstává zahalena tajemstvím. Víme, že pocházela z Nazaretu (L 1,26), její manžel byl Josef, zpočátku se s celou rodinou od Ježíšova působení distancovala (Mk 3,31–55 par; srv. J 7,3–10), po Velikonocích se přidala ke kruhu Ježíšových učedníků (Sk 1,14).

Zájem o Marii vychází ze zájmu o Ježíšův boholidský původ, je to vlastně jeho reflexe. V pozdějších biblických tradicích proto Marie zaujímá ústřední postavení – to se týká především „vánočních“ příběhů o Ježíšově dětství (Mt 1–2; L 1–2), které mají legendární prvky a jejichž historická hodnota je sporná. Sem patří i výpověď o panenském početí Krista („narodil se z Marie panny“), chápaná tradičně doslovně, při vzniku Ježíšově byla vyloučena sexualita jeho rodičů. Legendární motiv panenského početí výjimečných osobností má své paralely v dějinách náboženství a kultury (Buddha, Alexandr Veliký), hebrejské tradici je však cizí. Iz 7,14, na nějž odkazuje Mt 1,23, nemluví o ženě, která se nechovala sexuálně, ale o „mladé ženě“. Významový posun nastal v řeckém překladu Starého zákona, v němž se objevuje právě řecké slovo pro pannu.

Tato výpověď ve svém původním záměru chce být jako vyznání Ježíšovy autority. Ježíš Kristus je jiný než jakýkoliv člověk zrozený na zemi. Můžeme říci, že jde o jakousi narativní předjímku chalcedonského christologického dogmatu: Ježíš je pravý Bůh („byl počat z Ducha svatého“, narodil se „z panny“) a pravý člověk („narodil se z Marie“). Nebyl to ani polobůh spadlý na zem ani však člověk jako každý jiný. O zrození Ježíše z panny ovšem nic nevědí starší vrstvy Nového zákona – Marek a Pavel. Podle Pavla se Kristus narodil „z ženy“ (Ga 4,4).

Výpověď o panenském početí Kristově (resp. dokonce o Mariině stálém panenství, *semper virgo*) hrála v dějinách křesťanství neblahou roli:

Vyloučením lidské sexuality kvůli vyjádření božského (a bezhříšného) Ježíšova původu se lidská sexualita dostává nebezpečně do blízkosti hříchu. Její rozměr jako něčeho pozitivního a Bohem chtěného je devalvován. To zapadá do vylučování sexuality a erotu z pojmu lásky a víry, které má bohužel v křesťanství tradici.

Madona z Veveří (atribuováno Mistru Vyšebrodského oltáře, kol. 1350)

Marie se potom příliš často stávala a stává projekční plochou a kompenzační náhražkou nevyřešené a vytěsněné mužské sexuality, resp. s tím souvisejících mužských představ o spáse a ideální křesťanské ženě. Tak je Marie buď asexuální bytost, k níž se např. osamocený celibátní kněz nebo i „běžný“ věřící ve zcela patriarchální církvi, jakou je ta římskokatolická, může obracet jako ke své pečující matce, a může tak i díky Marii nacházet „mateřskou tvář Boha“. Nebo – spíše v protestantském prostředí – bývá někdy Marie prototypem „ideální“ křesťanské ženy a manželky: prostá, pokorná, poslušná, cudná (nijak neprojevující svou sexualitu, pro muže nebezpečnou), nenápadná, v pozadí, nejlépe tedy asi u plotny, starající se o manžela

a děti a pečící buchty do kostela... Jak shrnuje feministická teoložka Rosemary R. Ruether: Oficiální mariologická tradice má v první řadě vyjádřit patriarchální ideologii toho, co je ženské.

Jak si postavu Marie v rámci Ježíšova příběhu pozitivně přivlastnit? Jednak je pro její evangelické chápání třeba podtrhnout, že vzta- hovat se k ní jinak než jako ke vzoru, k modelu není možné (tedy žádné modlitby směrem k ní, žádné spekulace o ní jako přímělkyni atd.). Výpověď o jejím panenství nechápu doslovně- biologicky, ale metaforicky jako vyznání boho- lidského paradoxu Ježíše Krista, ale i paradoxu křesťanské víry.

Kristus žil v našich lidských podmínkách, k nimž patří sexualita, zrození i smrt. Zároveň byl zrozen jako Bůh, „panensky“: neodvoditelně ze všech lidských podmínek, nezatížen souvislostí lidského odcizení ani Josefovými davidovskými „pozitivními geny“. Ježíš se nenarodil „jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců“ (J 1,13), narodil se z Boha.

Mariánské poučení

Citované místo z Janova evangelia však primárně není o Ježíšovi, ale o všech, kdo „věří v jeho jméno“. To je paradox víry: Jak ukazuje Mariino „Staň se mi podle tvého slova“ (L 1,38), víra, přijetí Boží milosti potřebuje svobodné a vědomé přitakání, souhlas s ní. Přijetí víry není žádné duchovní znásilnění. Víra, milost, Boží věčnost nemá být přijímána slepě, ale otevřeně a zároveň s otázkami, vnitřním zápasem (srv. L 2,35). Víra je také dar, něco neodvoditelného, zázračného, milost. Ve víře se setkává lidská a Boží svoboda. Paradoxní tajemství, které teologie stále překoktává. A symbolem pro to by mohla být Marie. Zda je její otevřenost pro „narození (z) Boha“ něco typicky ženského – nevím. Ale možná, že mnohý muž by přece jen měl tendenci přemýšlení o Boží milosti brát pří-

liš slepě a fundamentalisticky a nebo nad tím až příliš mnoho intelektualizovat.

Plyne mi z toho jedno takové „mariánské“ poučení: I naše vztahy mají být postaveny na vzájemném souhlasu, respektu ke svobodě druhého. To se dnes diskutuje zvláště se sexualitou a vztahy partnerskými. Každé intimní spojení má být provázeno vzájemným respektem, prostým násilím, nátlaku, jednostrannosti.

El Greco: Zvěstování (kol. 1570)

Jeden z aspektů toho, čemu se v křesťanské tradici říká láska. Snad by takto Marie mohla být matkou konsenzuálních mezilidských a boho- lidských vztahů.

Jiří Šamšula, foto: wikipedia.com, mezeitulky
redakční

Symbol ukřižovaného

Sekulární interpretace připomínají, že obrazy Krista nejsou předměty uctívání

Obraz ukřižování, krucifix (z latinského *cruci fixus*, „přípevněný na kříž“) jako symbol ukřižovaného Krista, je pozoruhodná konstanta dějin umění, a nic na tom nezměnila nedůvěra a odmítání ze strany protestantů, nacházejících se v linii především švýcarské reformace.

Jedná se o symbol, ne o pouhé vyobrazení, a tím se také vysvětluje jeho obrovská popularita. Jako vyobrazení zpodobuje popravenou osobu, usmrčenou mimořádně krutým a hanobícím způsobem. Symbolické pochopení ale z tohoto motivu zaplaňuje domněnky, že jde o výraz jakéhosi masochismu. Probouzí lidskou zkušenost a ukazuje, na koho se má křesťan orientovat.

Symbol dodnes žijící

Proto v této úvaze půjde o velmi stručný nástin vývoje, v němž se vzpomínka na Ježíšovo ukřižování proměnila v symbol, který žije dodnes. Cesta k tomuto symbolu vedla od zkušenosti těch, kdo byli svědky Ježíšovy poprav, a od těch, kteří byli touto událostí hluboce zasaženi. V tomto ohledu bychom mohli ke srovnání odkazovat k násilné smrti nejruznějších osobností, které se těšily zvláště silné přízni a úctě. K tomu, jak přímí a nepřímí svědkové reagovali smutkem, nářkem, bédováním, steskem, nejistotou, zmatením... Ti, kdo byli svědky Ježíšova ukřižování, byli přítomni velmi nepříjemnému výjevu, a navíc si spolu s dalšími uvědomovali, že zemřel milovaný učitel. Jejich zkušenost se vztahovala na událost ukřižování, nejen na kříž samotný.

Poté však, co se poměrně záhy rozšířila zpráva o Ježíšově vzkříšení, smutek se proměnil

v radost. Ježíšovi žáci zakusili vizionářské zkušenosti, díky nimž nabyli přesvědčení, že jejich mistr a spasitel sice zemřel, ale je živ. Důvěřovali tomu, co zakusili, a navíc měli povědomí o židovských představách o vzkříšení z mrtvých. Spasitel pro ně zvířel nad smrtí a stal se zárukou jejich vlastní osobní spásy. A tak ještě než křesťané začali symbolů kříže a krucifixu užívat, nabyli jistoty o dvojznačnosti události kříže. Kříž se jim stal symbolem spasitelovy smrti a symbolem spásy, a tuto dvojznačnost nalezeme již v listech Pavla z Tarsu.

Přesto se symbol ukřižování a krucifix prosadily až s odstupem. Nejprve se v římských katakombách objevovala jen prostá znamení kříže, zatímco nejstarší vyobrazení ukřižovaného pocházejí z doby 2. až 3. století (jak se datuje jaspis z Gazy, považovaný za nejstarší). Kristův kříž byl identifikován s křížem jako symbolem kosmu, protože Kristus platí za Spasitele světa. V prvních staletích se ovšem křesťané upínali velmi silně ke Kristovu vzkříšení, a proto ve východní tradici zobrazovali ukřižovaného jako vítěze nad smrtí a hříchem. A to v období po byzantských sporech o obrazoborectví (726–787 a 814–842).

Vyobrazování Ježíšova utrpení a smrti se ustálilo až v době gotického slohu. Ottonský Gerův kříž z kolínské katedrály, který pochází ze závěru 10. století, platí za jeden z nejstarších krucifixů na sever od Alp a také za doklad obratu v křesťanské ikonografii. O tento obrat se přitom velmi zasloužil vývoj v Itálii, k němuž výrazně přispěl františkánský řád a v němž se důraz přenášel na Ježíšovo lidství a na jeho utrpení, podávané s realistickými rysy. Tak se prosadil model „trpícího Krista“.

Mezitím se v 11. století v Evropě začaly užívat oltářní a procesní krucifixy. Kříž a krucifix tak získal výraznou úlohu v křesťanské liturgii, a to zapadá do širokého a bohatého kontextu symbolizace ukřižování, jeho symbolického pochopení a uplatnění v náboženské praxi. Už Tertulianus kolem přelomu 2. a 3. století dokládá zvyklost označování znamením kříže na čele. Šířilo se užívání křížku jako amuletu. Od 12. století nosí preláti obecně pektorální kříže na krku. Protože korunovace byla významný posvátný akt, byl při něm užíván korunovační kříž. Nesmíme zapomenout ani na objekty související s osobní zbožností – na kříže a krucifixy v krajině a na hřbitovech, na křížové cesty ani na kříže žehnací a smířcí.

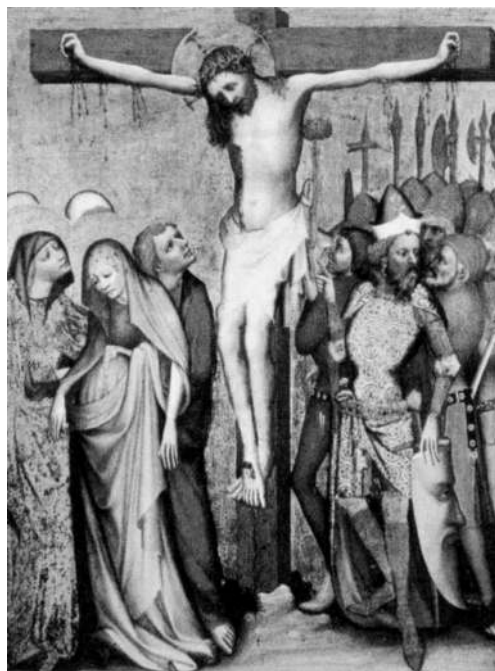
Ježíš ve výtvarném umění

Příležitost k bohatému rozvíjení symbolizace nabídlo výtvarné umění, v jehož dějinách se Ježíš stal nejzobrazovanější postavou vůbec. Navíc výtvarné umění rozšířilo svou pozornost na celý pašijní příběh. Typické středověké vyobrazení ukřižování se samo stalo syntézou symbolů, což si můžeme znázornit na doplňování nejrozličnějších svědků ukřižování. V dějinách středověkého umění jejich počet rostl a kolísal. Kromě skupiny žen se mezi ně dostávali Ježíšovi příznivci, jako byl Josef z Arimatie (podle legendy o svatém Grálu měl do kalicha zachytit Ježíšovu krev), proroci, Jan Křtitel, řádoví světci, ale i donátoři. Objevovali se také Ježíšovi nepřátelé. Věcně vzato zamlžovaly moment Ježíšova osamocení, který je patrný z dochované evangelijní tradice.

Ale obrazy nesloužily jako pouhé ilustrace. Stačí se podívat na *Ukřižování z kaple svaté Barbory* (sedmdesátá až devadesátá léta 14. stol.), které pochází z dílny Mistra Třeboňského oltáře a původně bylo určeno pro kostel sv. Barbory nedaleko Děbolína u Jindřichova Hradce. Tento obraz se řadí k tzv. krásnému stylu, což se odráží na bohatém zlacení pomocí zlatých plíšků, na výrazné barevnosti, na líbezných tvářích, na štíhlých postavách. Byl tak určen pro intenzivní

zážitek diváků, kteří smyslovým prožitkem měli být povzbuzováni k zaměření na nebeskou krásu. A to je jen jedna z možností, jaké důsledky symbolizace ukřižování může mít.

Zobrazován byl i Kristus vzkříšený, ale výtvarné umění s tím mělo nesnáze. Už proto, že v Bibli není vzkříšení nijak vyličeeno. Byzantské obrazy nechávaly od 7. století Ježíše vystupovat ze sarkofágu. Na středověkých obrazech Kristus na sarkofágu stojí nebo přímo trůní. Rembrandt si s nesnází poradil zase tak, že (na rozdíl od *Vzkříšení Lazara*, 1630–1632) na obraze *Zmrtvýchvstání Krista* (1638) zpodobnil ve světelném mračnu anděla, jak nadzvedává příklop sarkofágu.

Ukřižování (Mistr Třeboňského oltáře, kol. 1380)

V oblastech, kam zasahoval vliv německé reformace, se v 16. století setkáváme s obrazy vzkříšeného Krista, který probodává smrt a ďábla. Ale německá reformace neměla k obrazům jednoznačný vztah. Nicméně na obraze prostřední desky oltáře v městském kostele ve Výmaru z roku 1555, který namaloval Lucas Cranach st. a který dokončil jeho ►

stejnojmenný syn, je ukřižovaný Kristus zasa-
zen do biblických dějin od Mojžíše po Kristovo
nanebevstoupení. Luterská reformace tu tak
dostává formu podívané, která vyjadřuje smysl
pro biblismus a také existenční sebezpochopení
luterána, protože vyobrazený beránek klasifi-
kuje Ježíšovu smrt jako oběť, postava vzkříše-
ného Ježíše nalevo přemáhá smrt a napravo
Luther vše dosvědčuje Bibli. Uvažme, že tento
obraz má řadu variant a napodobenin.

Není však možné v krátkosti popsat celý
vývoj, a tak zájmem této úvahy je alespoň upo-
zornit na velkou škálu možností, která se proje-
vila v symbolickém pochopení Kristova ukřižo-
vání. Jeho vyobrazení bývají určena pro diváky,
kteří se ke Kristu hlásí a jejichž zkušeností chtějí
obrazy pohnout. Přitom kolísají mezi důrazem
na smrt a důrazem na vítězství nad smrtí. Nelze
v nich však hledat jedno bez druhého. Kříž vždy
symbolizuje smrt – a spasitel na kříži zosobňuje
vítězství. Protestantská tradice po právu kriti-
zovala církevní triumfalismus, který se někdy
za symbolem kříže nachází a jeho prostřednic-
tvím se chce prosazovat. Na druhé straně se
sama dostává do paradoxního postavení, když
tolik zdůrazňuje kříž, a přitom viditelný sym-
bol kříže ponechává svým oponentům. Na kříži
není nic neevangelického stejně jako na kali-
chu není nic nekatolického, jen se liší konfesijní
interpretace.

Za hranice konfesních rozdílů a rozporů uka-
zuje pak moderní umění. Z české avantgardy
je to například Jan Bauch, který se vícekrát
věnoval zobrazování Krista v průběhu pohnu-
tých čtyřicátých let minulého století a vyjádřil
se slovy: „Ze všeho nejvíc jsou obrazy z té doby
výrazem úzkosti jako mého základního pocitu –
třeba *Kristus na hoře Olivetské, Poslední večeře, Ukřižování*.“ Sekulární umění objevilo v Kristu
symbol pro osobní zkušenost, výmluvný a sro-
zumitelný. Ze stejné doby, ze století, v němž

nacisté a bolševici projevovali snahu kříže ničit,
pochází například i obraz *Kristus černochů*
(1947) Aléna Diviše nebo *Ukřižování* (1948)
Vlastimila Beneše.

Máme tak co do činění se sekulárním umě-
ním, které tradiční symbol ukřižování inter-
pretuje nenábožensky. V minulém století se
tím proslavil i britský malíř Francis Bacon
(1909–1992). Ve *Třech studiích pro postavy
u paty ukřižování* (1944), především pak ve
Třech studiích pro ukřižování (1962) nebo
v *Ukřižování* (1965) tematizoval vlastní smr-
telnost a v ukřižování viděl krajní barbarskost,
krajní násilí, téma, jež ho zároveň odpuzo-
valo i přitahovalo. Zcela jiného rázu jsou pak
pokusy podat motiv ukřižování komicky, a při-
tom ne výsměšně. Z mnoha příkladů si při-
pomeňme alespoň *Superstart* (2003) někdejší,
původem ostravské výtvarné skupiny Kamera
skura – plastiku Krista jako gymnasty na kru-
zích, který spíše paroduje zbožšťování spor-
tvců než Krista Pána. Ale to jsme již v době,
kdy se v některých zemích Evropy s různými
výsledky řeší dilemata nad přítomností kruci-
fixů ve veřejném prostoru vzhledem k nábožen-
ské neutralitě státu.

Můžeme mluvit přímo o sekularizaci, zesvět-
štění náboženského symbolu ukřižování? Mo-
derní umění se nedopouští krádeže myšlenky,
nýbrž dopouští jiný život velkého tématu. Pří-
tomnost náboženství bez transcendence, užitek
náboženství za jeho vlastními hranicemi. A tak
sekulární interpretace připomínají, že obrazy
Krista nejsou předměty uctívání. Dějiny symbo-
lizace ukřižování jsou příliš bohaté, stačí v nich
číst, hledat jejich vlastní poselství i hodnotu,
sledovat proměny lidské zkušenosti. A také se
obdivovat rozsáhlé paletě variací (o níž nelze
podat vyčerpávající stručný referát).

Jiří Hoblík, foto: wikipedia.cz (Nargilé),
mezeitulky redakční

OTÁZKA NA TĚLO

Co pro vás znamená následovat Krista?

Nechat se vést, mít učitele, kterého uznávám a chci poslouchat. Tedy podřizovat se jeho vůli. Měnit podle Ježíše svůj život. Jít „jeho cestou“, být s ním v důvěrném přátelství a osvojit si jeho smýšlení. Vzít za svou jeho vůli. Přijmout Golgotu s vírou ve vzkříšení. Umenšit se, aby on mohl ve mně růst. Ztratit svůj život pro něho, jako on ztratil svůj pro mne. Prostě dovolit svému srdci si ho zamilovat a být pro něho blážen...

Šebestián Pavel Smrčina, kněz a františkán

Jsem klidnější, dává mi to radost, když se mně daří. Také mi Ježíš Kristus dává naději, že nejsem sama, když mám trápení, strach a smutek. A věřím, že má v rukách můj čas a život. Následujte Krista, nebojte se a díky za vše.

Marie Provazníková, kazatelka Nezávislého evangelického bratrského sboru ve Veselíně
Ukrajíně

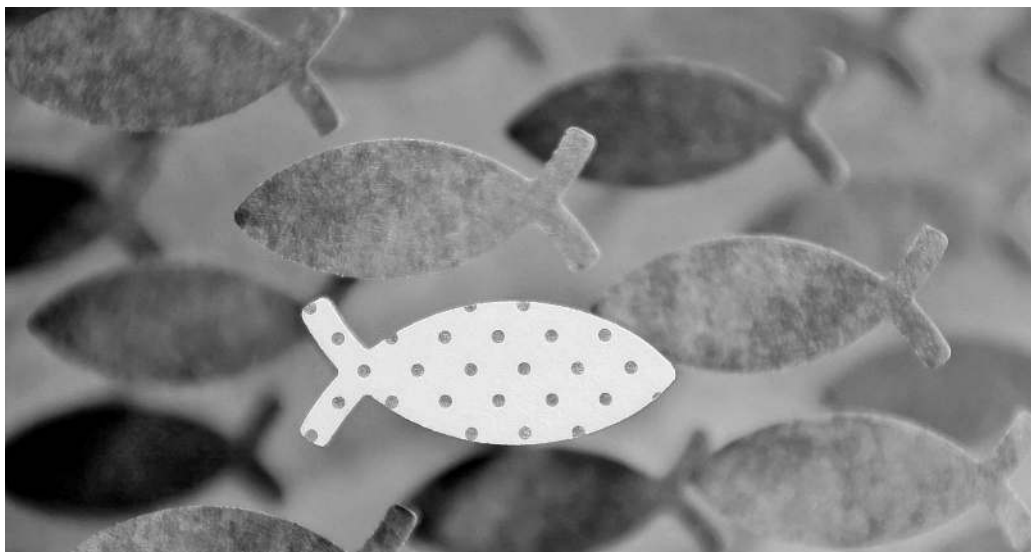
Znovu a znovu se zabývat Ježíšovým příběhem, nechat se zaujmout, uchvátit a podle svých možností se přidat. Poznávat Krista, a tím Boha.

Chtěla bych totiž následovat kvalifikovaně. Průběžně se to učím. Má to důsledky pro mé chování. Tím jsem odpověděla na otázku, jak rozumím tomu, co je následování. Otázka, co pro mě znamená následovat Krista, může mít ještě další význam, totiž jakou to má pro mě hodnotu. Velkou. Mám za to, že následování mi přináší pokoj, radost a dostatek naděje – i na rozdávání.

Jana Křížová, farářka Evangelické církve metodistické

Dob(i)rat se smyslu života a naléz(a)t zakotvení. Chodit s Hospodinem. Najít Boží blízkost, nároky i lásku. Zřetelnou a nesamozřejmou. Číst starozákonné texty a evangelia. Krista Ježíše, přítele a bratra, nalézám mezi vyznavači, jako jsou diakon Štěpán, Jan Hus, Dietrich Bonhoeffer, Milada Horáková, Alexej Navalnyj. Bojím se brání jména Ježíše Krista nadarmo. Kéž zní do situací bolesti, strachu, chudoby, obětování pro druhé (a naděje) slova „Nikdo nemá větší lásku...“ (J 15,13)

Tomáš Bísek, farář a disident
připravila ARO, foto: pexels.com

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 5. 3. a 19. 3. vybíráme:

Lidé

- SR se sešla k rozhovoru s výborem Spolku evangelických kazatelů (SpEK).
- SR potvrdila volbu farářů ve farních sborech: Tomáše Juna v Ústí nad Labem, Aleše Rosického v Teplé a Marka Zikmunda v Praze 6 – Střešovicích.
- SR souhlasila se zvýšením úvazku farářky Blaženy Kohoutové ve Dvakačovicích.
- SR jmenovala ředitele škol Evangelické akademie Ruth Konvalinkovou, Renátu Michálkovou, Davida Hanuše a Pavla Zatloukala s funkčním obdobím do 31. 7. 2030.
- SR po rozhovoru s Tomášem Drobníkem souhlasila s obnovením jeho způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele ČCE.
- SR po rozhovoru s Jiřím Šamšulou souhlasila s jeho vysláním do kaplanské služby ve středisku Diakonie ČCE v Litoměřicích.
- SR pověřila Julianu Hamariovou k dobrovolnické službě ve věznici Kynšperk nad Ohří a Plzeň-Bory.
- SR souhlasila se službou člena Evangelické luterské církve v Bavorsku Jakoba Vocke v ČCE od září 2024.
- SR souhlasila s přijetím Ondřeje Zemana do vikariátu a Johany Miriam Vorlové, Marka Belzy, Jitky Voglové a Jany Peřtové do jáhenské praxe. Dále souhlasila s oslovením uvažovaných mentorů. SR zároveň odpustila

J. Voglové praxi na sboru vzhledem k jejím zkušenostem a dosavadní práci pro církev.

- Členové SR se setkali k rozhovoru se studenty Evangelické teologické fakulty, kteří jsou kandidáty služby v církvi. SR vzala s vděčností na vědomí zprávy kandidátů o jejich činnosti ve sborech a dále zprávy z třítydenní bohoslovecké praxe Václava Jelínka a jeho mentora Tomáše Matějovského ve sboru v Děčíně a Kryštofa Sýkory a jeho mentora Petra Pivoňky ve sboru v Brandýse nad Labem.
- SR udělila Erice Petříčkové dispenz od setrvání na místě farářky v Silůvkách u Brna do konce doby jejího povolání.
- SR udělila dlouhodobé studijní volno Matěji Opočenskému v termínu od 22. 4. do 22. 7. 2024 a poskytla mu příspěvek na jazykový kurz z prostředků fondu pro přípravu ke kazatelské službě a další vzdělávání kazatelů.

Aktivita

- SR se podrobně zabývala přípravou 2. zasedání 36. synodu ČCE. Příprava pokračovala i na mimořádném tematickém zasedání SR ve středu 6. 3. 2024. SR mimo jiné řešila změny ve mzdách a bydlení farářů a jáhnů od r. 2025 a po rozhovoru s výborem SpEK odsouhlasila navržené znění synodního tisku.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a z vizitací v jednom z farních sborů a v jednom ze seniorátů a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí podněty komise pro vikariát a jáhenskou praxi a uložila jí některé podněty rozpracovat

do formy konkrétních návrhů. SR dále schválila změny ve znění Příručky pro vikariát a jáhenskou praxi a uložila ústřední církevní kanceláři (ÚCK) její zveřejnění.

- SR vzala na vědomí zápis z jednání mezinárodního přípravného výboru Setkání křesťanů, které se má konat v roce 2027 v Česku. Přípravný výbor jednal on-line v polovině února a vyjádřil souhlas se všemi podmínkami, za kterých je ČCE připravena Setkání křesťanů uspořádat.
- SR vzala na vědomí zápisy z jednání řídicího výboru Ekumenické rady církví v ČR (ERC), které se konalo v říjnu 2023 v Hejnicích a v únoru letošního roku v Olomouci. SR dále vzala na vědomí zápis z valného shromáždění ERC z listopadu 2023.
- SR požádala spolek Evangnet, aby rozšířil schematismus kazatelů o evidenci výpomocných kazatelů, včetně evidence jednotlivých období způsobilosti k ordinované službě.
- SR vzala na vědomí zápis z jednání poradního odboru ekumenického z února letošního roku.
- SR se podrobně zabývala podněty poradního odboru pro otázky životního prostředí a zápis z jeho jednání vzala na vědomí.
- SR schválila návrh darovací smlouvy, na základě které bude Národnímu filmovému archivu předán filmový materiál z depozitáře ústředního archivu ČCE (zájezd evangelické mládeže Velké Prahy do Lán – 1929, formát 35 mm; materiál dokumentující odstřel kostela v Aši dne 25. 4. 1974, formát 16 mm; dva krátké filmové fragmenty). Na základě darovací smlouvy získá ČCE digitální přepisy veškerého předaného materiálu.

- SR uložila ÚCK navrhnout způsob, jak postupně zpřístupňovat digitalizovaný obrazový materiál z ústředního archivu ČCE.

Hospodářské věci

- SR se zabývala návrhem metodiky k rozdělování osobních příplatků pastoračních pracovníků a přijala dílčí změny.
- SR schválila grantové výzvy na rok 2025 v rámci Diakonických a rozvojových projektů (DaRP) a uložila ÚCK zveřejnit je v březnové sborové zasilce. Na projekty podávané letos a realizované v roce 2025 je celkově vyčleněno cca 6,2 mil. Kč. Rozdělovat se budou ve čtyřech tematických výzvách: rozvoj sborů, výchova a vzdělávání 2025 (orientační alokace 2,5 mil. Kč), diakonická práce 2025 (alokace 1,0 mil. Kč), sbory ČCE a životní prostředí 2025 (alokace 1,7 mil. Kč). Pro letošní grantové řízení se navíc nově počítá také s výzvou na podporu průkopnických míst (s orientační alokací 1,0 mil. Kč). SR zároveň souhlasila s návrhem změny pravidel grantového systému a předloží jej 2. zasedání 36. synodu.

Hof

VZDĚLÁVÁNÍ

Katechetická příprava pro nedělní školu ke Dni Země

Poradní odbor synodní rady pro otázky životního prostředí nabízí rozšíření katechetické přípravy pro nedělní školu v neděli 21. dubna u příležitosti Dne Země (22. dubna).

Odkaz na materiály byl rozeslán společně s březnovou sborovou zaslankou. Informujte se u svého staršovstva. ►

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Písek hledá faráře

Jsme menší, ekumenický otevřený sbor s nadějí, pokorou a vírou v další budoucnost a chutí něco vytvářet.

Máme spoustu nápadů a námětů k rozšíření činnosti. Jsme dobrá parta přátelských farníků. Ve sborovém domě jsou prostory k setkávání mládeže i dětí. Náš sborový dům, kde je prostorná modlitebna se zázemím (WC, kuchyňka), presbyterní místnost a kancelář faráře, disponuje také služebním bytem s velkou terasou a velkou zahradou. Dům je v centru města, má své parkovací stání i garáž. ČCE Písek je patron střediska Diakonie Písek, takže farář zároveň vykonává kaplanskou činnost ve středisku.

Blíže informace o sboru najdete na webu <https://pisek.evangnet.cz>.

Kontakt na kurátora sboru:

Ing. Jan Franců, honzafrancu@seznam.cz, 603 508 674.

FS Benešov a Soběhrdy hledají faráře

Chcete se stát duchovním pastýřem oveček ve sborech ČCE v Soběhrdech a/nebo Benešově u Prahy?

Kontaktujte nás:

Soběhrdy: 737 925 129

evangelici.sobehrdy@gmail.com

Benešov: 731 177 145

benesov@evangnet.cz

SYNOD

Blíží se letošní zasedání synodu

Ve dnech 23.–25. května 2024 se koná 2. zasedání 36. synodu. Stejně jako vloni proběhne v Praze, a to v prostorách Komunitního centra Matky Terezy v pražských Hájích.

I v tomto roce je plánován textový stream z jednací místnosti. Ten můžete sledovat na webu synod.e-cirkev.cz, kde naleznete také podrobnější informace.

INZERCE

Poptávka ubytování v Praze

Dlouholetá členka ČCE (ročník narození 1974) hledá v Praze možnost skromného přespání třeba někde ve spacáku na půdě, a to pouze ve dnech pondělí, úterý a středa po dobu příštího půl roku. Důvodem je práce v Praze, bydliště mám na Moravě, moje vlastní děti už jsou všechny dospělé a s sebou bych nebrala nic (ani zvířata). Prosím, kdo ví o nějaké možnosti, ať se ozve na telefon 778 559 916, na ceně se můžeme dohodnout.

Kateřina Tylečková

Chatky na jihu

Už víte kam letos na dovolenou? Co třeba rekreační areál s milou atmosférou v CHKO Třeboňsko?

Naše „Chatky na jihu“ se nacházejí uprostřed lesů a rybníků Třeboňské pánve, kousek od řeky Lužnice. Nádherná krajina nabízí nepřehledné množství aktivit – koupání v pískovnách, lesní cyklostezky bez provozu aut, sbírání borůvek, vodáctví, rybaření, houbaření či návštěvy památek v okolí nebo v blízkém Rakousku. Přijďte nejlépe s koly a vrátíte se tady zpátky do dětství. Pamatujete, jak jste jezdili do lesa na houby, potom bylo koupání a večer táborák? Tak přesně to tady můžete znova zažít!

Areál provozujeme 13 let a nabízíme jej pouze lidem ze sborů a farností z celé republiky. Díky tomu je atmosféra mezi ubytovanými přátelská. Seznamují se tu nejen děti, ale i jejich rodiče nebo prarodiče. Ubytovaní je v chatkách a pokojích

s možností použití kuchyněk. Kapacita je 70 míst, přijet mohou jednotlivé rodiny nebo různě velké skupiny. Všechny informace a fotografie o ubytování jsou na webu www.chatkynajihu.cz.

Jsme sice majitelé, ale i správci, abychom Vám byli k dispozici radou či pomocí.

Záleží nám na Vaší spokojenosti a těší nás podělit se s Vámi o krásu přírody, která nás zde obklopuje.

Iva a Emanuel Neumannovi, rekreační areál „Chatky na jihu“

mobil: 604 551 305

Hledáme osobní asistentku

Hledáme asistentku pro ženu s mentálním postižením. Procházka po Praze, společná příprava lehkého oběda. Na jeden všední den v týdnu, 8–14 h. Spolehlivost a pravidelnost podmínkou.

Odměna 150/h.

Kontakt: prochazky@centrum.cz, příp. 732 901 047

REKREACE

Letní ubytování v Broumově

Nabízíme ubytování na léto ve sborovém domě v Broumově, vhodné pro rodinnou rekreaci. Více informací naleznete na stránkách FS ČCE v Hronově:

www.hronov.evangelnet.cz. Kontakt na správce: sarka.boldiova@seznam.cz

Babí léto v Chotěboři

Zveme vás na pobyt pro seniory v evangelickém středisku v Chotěboři od 24. do 31. srpna 2024.

Nabízíme prožití dnů pozdního léta ve společenství sester a bratří v rekreačním středisku s bezbariérovým přístupem v klidném prostředí na lesní louce. Připraven je pestrý program: nedělní bohoslužby, denně zdravotní cvičení, ranní a večerní pobožnosti, společné zpívání, zajímaví hosté. Koncert, celodenní výlet, promítání.

Je zajištěno pohodlné ubytování, domácí kuchyně a podávání jídel s obsluhou. Při chladném počasí jsou pokoje vytápěny. Okolí vybízí k procházkám po lese i do blízké Chotěboře.

Nástupním dnem je sobotní odpoledne 24. srpna, první společné jídlo je večere.

Pobyt končí v sobotu 31. srpna po obědě.

Cena týdenního pobytu je 4 900 Kč.

Prosíme, hlase se u hlavní vedoucí Daniely Ženatě písemně, e-mailem nebo telefonicky. Pošleme vám podrobné informace o možnostech dopravy, způsobu platby a zodpovíme případné dotazy.

Pozvěte své přátele a přijedte.

Za organizátory Daniela Ženatá

Věstínek 15, 592 65 Věstín

Telefon: 605 775 818

e-mail: zenatadana@seznam.cz

ČESKÝ 1924–2024 BRÁTR

**Jsme vaše oblíbená
kratochvíle. Už 100 let.**

*(Studovna bohoslovců v Husově domě,
konec 20. let)*

zdroj: Ústřední archiv ČCE

ŽIJEME V JEDNÉ CÍRKVI

Nevládne tu zatuchlá tradice, spíš jakési střízlivé ukotvení

Horácký seniorát

Velkým bohatstvím naší církve je její rozmanitost. V seriálu o seniorátech dáváme zaznít hlasům z jednotlivých regionů, ale také chceme podpořit myšlenku celocírkevního společenství. Jako čtvrtý se v tomto čísle představí seniorát Horácký. Pokrývá celou Českomoravskou vysočinu – z Daňkovic na severozápadě do Moravče na jihovýchodě je to přes 100 kilometrů. Sbory jsou však celkem rovnoměrně rozprostřeny, takže z jednoho do druhého to není nikde dál než 30 kilometrů. O práci a životě v Horáckém seniorátu jsem hovořila se seniorem Janem Keřkovským a jeho náměstkem Danielem Matějkou.

Je moudré se nechat zvolit seniorem opakovaně, nebo je lepší předat veslo dál?

JK: To já nevím, to je spíš otázka pro konvent. Podle mě je třetí období už hodně. Tak to cítím.

Daniel Matějka, náměstek seniora

Od kdy jsi senior Horáckého seniorátu? Trvá dlouho, než člověk pronikne do agendy seniora jako úředníka?

JK: V seniorské funkci jsem 17 let a předtím jsem ještě chvíli byl konsenior čili náměstek. A to je tedy nestoudně dlouho ve funkci! Kancelářskou agendu se člověk naučí tak za rok, pak už se to opakuje. Za ty roky, co jsem ve funkci seniora, se ale párkrát měnily řady, to člověk musí sledovat. Například povolávání faráře, které jsem za ty roky už uměl, je najednou digitalizované a všechno je jinak.

Jak často se schází seniorátní výbor a co je hlavní náplní jednání?

DM: Setkáváme se jednou měsíčně. Za covidu jsme si navykli na on-line setkávání, ve čtyřech je to efektivní a šetří to spoustu času. Řešíme nejčastěji procedurální záležitosti k volbám farářů, vizitace, zpětné vazby po uskutečněných akcích nebo rámcové plánování nových. Zamýšlíme se také nad budoucností některých sborů – právě v souvislosti s reformou seniorátů. Občas ►

řešíme také investiční věci, protože u nákladnějších projektů potřebují sbory vyjádření seniorátu. My s Honzou se mezi schůzemi vidíme navíc i na pastorálkách, tam je taky prostor pro jednání nebo vyřízení některých neodkladných záležitostí.

JK: Některé věci se dají vyřídit mailem nebo telefonem. Když sbory nebo faráři něco potřebují, rozhodně je neodkážeme na to, že schůze seniorátního výboru je za tři týdny, ale jednáme operativně. Na přelomu léta a podzimu jsme měli výjezdní zasedání seniorátního výboru. Sešli jsme se večer, přespali, a ještě další den dopoledne měli prostor k hlubšímu rozhovoru a jednání o tom, co by se dalo dělat, kam směřovat a podobně. To bychom rádi opakovali třeba jednou za rok, bylo to milé a plodné.

Co je na práci seniora povzbuzující, a co frustrující?

JK: Povzbuzující je setkávání s lidmi ze sborů. Frustrující je, když se například nedostává farářů a řeší se administrace. To naštěstí není teď v Horáckém seniorátu aktuální. Máme téměř plnou obsazenost sborů. A k tomu bonus – v brzké době budeme mít z celkem čtrnácti farářských míst šest kolegyní farářek.

Znáte všechny faráře osobně? A stihli jste už navštívit v seniorátě všechny sbory? Jak probíhají vizitace?

JK: Farářky a faráře známe osobně všechny, to ano. A za funkční období objedeme všechny sbory, i když vizitace nekoná pouze senior. My jsme si to rozdělili do dvojic a v těch to v klidu zvládáme.

DM: Já bych nedal ruku do ohně za to, že znám všechny kurátory. Ti mají svá setkání a ta zařizují laičtí členové seniorátního výboru. Já se s nimi můžu potkat na presbyterních konferencích, ale nejsem si jist, že jsem už potkal všechny.

Máte v seniorátě pastorační pracovníky? V kterých sborech a co dělají?

JK: Ano, jsou v Novém Městě na Moravě, v Sázavě a Třebíči. Yvona Švaříčková z Třebíče má na starosti diakonický domov seniorů v Myslibořicích, navštěvuje tam klienty. V Sázavě je nově Tomáš Hataj a Martina Dvořáková je dlouholetá pracovnice v Novém Městě. Navštěvují členy sboru a pomáhají organizačně s věcmi, které by na faráře byly při spoustě další práce už moc.

Jan Keřkovský, horácký senior

Co je spolek Bratr Kálef a co v rámci seniorátu organizuje?

JK: Je to spolek, který se má starat o děti a mládež. Vznikl zkraje devadesátých let a nahradil seniorátní odbor pro práci s dětmi. Jeho hlavní náplní po celá léta byla příprava letních táborů. Dosud organizuje o prázdninách dva běhy dětských táborů a jeden rodinný. Spolek mohl snáz žádat o dotace, takže se dalo dobře pořídit táborové vybavení, které je za ty roky na dobré úrovni. Také sbory něco získaly na práci s dětmi v nedělní škole, spolek organizoval semináře

pro učitele nedělních škol a staral se o setkání rodin.

Kde se berou nadšení táboroví vedoucí, kuchařky, faráři a další nutní spolupracovníci?

JK: To stojí v podstatě na osobním lákání. Když se letní tábory rozdělily na starší a mladší, ujal jsem se běhu pro mladší děti a asi devět let je vedl. Získal jsem kruh lidí, se kterými se mi dobře spolupracovalo, vznikl fungující tým. Když jsem odešel, tým vydržel, získal další lidi a připravuje tábory dál. U party, která vedla běhy pro starší děti, to bylo trochu jinak: Někteří odešli na školy, jiní založili rodiny a skupina skončila. Podařilo se ale najít nový zapálený tým, který pokračuje. No a kuchařky a další – to jsou nadšenci, kteří za to nic nedostanou, a přesto po dobu tábora od rána do večera pro blaho ostatních pracují. Musí je to bavit, často jsou to také osoby, které tam mají své děti nebo dokonce vnoučata.

Co další věci, které otevírají církev širší veřejnosti?

DM: Nedávno jsme měli k tomuto tématu presbyterní konferenci. Skoro každý sbor se pokouší nějakým způsobem proniknout na veřejnost, ukázalo se, že dobrým společným jmenovatelem je společné jídlo. Úspěšné bývá, pokud se opéká prase nebo ochutnává víno. Otázkou je, zda je vždy nutný nějaký křesťanský obsah, nebo zda chceme být „jenom“ v kontaktu s okolím. Příkladem může být ekokroužek Slunečnice v Horní Krupě nebo Ten-Sing a spolupráce s Ymkou v Moravci. To má velký přesah do necírkevní části společnosti. Děti a mládež ze sboru se míchají s ostatními dětmi a mládeží, se sousedy a spolužáky. A to je jednoznačně k dobru.

JK: Ve Velkém Meziříčí mají „večery s hostem“, my v Jihlavě míváme „něco pro uši, pro oči i pro duši“, ve Žďáře zase jsou programy v rockovém klubu Batyskaf nebo „kafe u tety Hany“, v Novém Městě pořádají zahradní slav-

nost. To jsou počiny, do kterých patří i nějaké křesťanské slovo, čtení z Písma či modlitba. Dál mě napadá „férová snídaně“ v Daňkovicích, Horních Dubenkách a Velkém Meziříčí (navázaná na fair trade) a ledaskde promítání filmů, v Dubenkách festival „Parrésie“. Je to opravdu pestré.

břežnový Konfivíkend, seniorátní setkání konfirmandů

Vědí lidé ve sborech, k čemu je seniorát dobrý?

DM: Myslím, že v našich sborech je jakési povědomí o tom, že evangelická církev má demokratickou strukturu v několika úrovních a že senioráty jsou jednou z těchto úrovní. Mám ale dojem, že je dost sborů, které si různé věci dokážou zařídit samy a seniorát ani okolní sbory moc nepotřebují. Dřív to možná bylo tak, že ty vztažové kapacity, které lidé měli, dokázali namířit do dalších sborů, ale nyní spíš investují v místě, jenomže mimo sbor. A to je zdravé – angažují se hlavně pro místní komunitu. Sbor se neuzavírá do sebe.

JK: Mám na mysli ještě jinou situaci: Přijdou noví lidé, takzvaní hledači, najdou evangelický sbor. Mají třeba pocit, že je tu svobodněji než jinde. A mají dojem, že je sbor přijal. Takoví samozřejmě vůbec netuší, co to je salár nebo seniorát nebo Hlavní dar lásky. Ti rozhodně seniorát nepotřebují.

Je potřeba měnit hranice seniorátů, jak se o tom teď vede debata? Proč?

DM: Já si o tom netroufám moc mluvit. Nám je tady v seniorátě dobře, my žádné strukturální změny nepotřebujeme. Ale zároveň víme, že to takhle není všude, Jihočeský seniorát překonává mezi sbory velké vzdálenosti, Ústecký se potýká s personální nouzí... Přesto bych si netroufal mluvit za ně. Naštěstí pracují komise, v kterých mají moudří lidé nadhled a vědí, co se má řešit.

JK: Rozumím, že pro církev je užitečné rozdělit území, na kterém se sbory rozprostírají, nějak smysluplně a úsporně. Ovšem pak to rozhodování nemůže ležet na samotných sborech. Nechtě se to změnit, aby to bylo praktické, vždyť rozdělení z roku 1952 není posvátné. A jestli církev má za to, že nové rozdělení bude užitečné, tak pojďme na to.

Využívají sbory v seniorátu nabídku podpory v rámci Diakonických a rozvojových projektů, v rámci Jeronýmovy jednoty?

DM: Myslím, že v tomhle je seniorát docela dobře zapojen. DARPy, podporu Jeronýmovy jednoty i seniorátní mikrogranty mnozí využívají. V seniorátním výboru nám všechny žádosti procházejí rukama, takže máme docela přehled.

Jsou v Horáckém seniorátu zařízení Diakonie? Jak vypadá spolupráce?

JK: Sbor v Třebíči spolupracuje s myslibořickým Domovem klidného stáří a Pomněnka, zařízení pro lidi s Alzheimerovou nemocí, která se bude otvírat na podzim, je v Novém Městě na Moravě, takže se tam taky nabízí těsná spolupráce. Diakonie je dnes mnohem větší organizace než celá církev a žije svým životem. Přesto paní ředitelku zveme každoročně na konvent a ona tam podává zprávu o životě Diakonie v našem seniorátě, ačkoli by nemusela. Je fajn o sobě vědět a je to užitečné pro obě strany.

Mají sbory v Horáckém seniorátu něco společného?

DM: Můj dojem je, že máme společnou jistou civilní atmosféru. V mnohých sborech jsou zastoupeny všechny generace, to je fajn. A i tam, kde je sbor početně slabší, je vždycky jakési lidsky hřejivé jádro. Také máme ve sborech docela mladé kurátory, to nebývá obvyklé.

JK: Za posledních 30 let prošlo světem několik vlnek té či oné duchovní obnovy. Na Vysočinu to nemělo moc vliv. Neznamená to, že by tady vládla nějaká zatuchlá tradice, ale spíš jakési střízlivé ukotvení. Možná je to i tím, že tento region si zachoval určitou kontinuitu společenskou i náboženskou.

Horácký seniorát

- rozloha: 6 491 km²
 - počet sborů: 15
 - počet členů: 4 315
 - největší sbor: Nové Město na Moravě (1006 členů)
 - senior: Jan Keřkovský
 - náměstek seniora: Daniel Matějka
 - seniorátní kurátor: Petr Hladík
 - náměstek seniorátního kurátora: Radek Černý
 - seniorátní farář: Miloslava Hofmanová
-

A má Horácký seniorát něco speciálního, co třeba jinde nemají?

JK: Zmínil bych konfirmační víkendy. Šest nebo sedm sborů se domluvilo na dvouleté přípravě ke konfirmaci. Během těch dvou let pořádáme pět společných víkendů, kde se neučíme, ale něco spolu prožíváme. Už na prvním setkání někteří zjišťují, že se znají z tábora. Na těchto setkáních vzniká to kýžené předivo vztahů, které může být základem seniorátní mládeže do budoucna. Teď na jaře nás čeká opět jeden společný víkend a půjdeme na návštěvu do věznic. Už se přihlásilo 40 konfirmandů.

Daniela Ženatá, foto: Benfoto, archiv seniorátu

Církev uspořádala již třetí ročník konference v Senátu

Letošním tématem je důstojnost

Českobratrská církev evangelická pořádala ve čtvrtek 21. března 2024 v prostorách Senátu Parlamentu České republiky již Třetí ročník mezioborové konference.

Setkání se konalo v rámci Mezinárodních dnů proti rasismu, které do Česka zavádí právě Evangelická církev. Záštitu nad konferencí převzal předseda Senátu Miloš Vystrčil. V Jednácím sále Valdštejnského paláce se diskutovalo o lidské důstojnosti z nejrůznějších úhlů pohledu.

„Úsilí o obhajobu lidských práv patří k zásadním úkolům církve ve společnosti. Letošní téma, důstojnost, považujeme za velmi aktuální. V čase, kdy se zdá, že se společnost polarizuje, kdy strach a názory rozdělují a napjaté vztahy se promítají do konfliktů (nejen) na sociálních sítích a vedou k mezigeneračním rozkolům a nedorozuměním, chceme mluvit o tom, jak důležité je vážit si jeden druhého a připomínat, že všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv,“ přibližuje za organizátory mluvčí Evangelické církve Jiří Hofman.

V úvodu se ujal slova Miloš Vystrčil, který přítomné účastníky pozdravil a poděkoval též za zajímavou iniciativu. „Zachování a ochrana lidské důstojnosti je téma, které nás provází na každém kroku – ať už například řešíme zacházení s nemocnými, život lidí s handicapem nebo život ve stáří. Respekt k lidské důstojnosti každého člověka je znak vyspělosti a míry svobody ve společnosti. Vážím si toho, že Senát PČR je pro podobné diskuse důstojným místem,“ uvedl.

Kněz, politička či terapeutka.

Konference nabídla pestrý program

Po úvodním vstupu začal první dopolední blok přednášek. Římskokatolický kněz, salesián a školní a vězeňský kaplan Ladislav Heryán nabídl novozákonní pohled na problematiku důstojnosti. Podle něj je klíčovým orientačním bodem Ježíšovo dvojpríkázání lásky. Připomněl též známý Ježíšův výrok „Cokoli jste učinili jednomu z těchto maličkých, mně jste učinili.“ (Mt 25,40)

úvodní slovo M. Vystrčila (v pozadí zleva E. Čípera, S. Stretti a P. Pokorný)

Místopředsdkyně poslanecké sněmovny Olga Richterová se ujala fenoménu důstojné mezilidské komunikace, včetně velmi aktuální (často odosobněné a nenávistné) komunikace v on-line prostředí a na sociálních sítích. Nastínila také vlastní zkušenost s projevy nenávisti (tzv. *hate speech*) a šířením dezinformací, ►

jejichž byla zejména v minulosti častým terčem. V souvislosti s tím zdůraznila odpovědnost každého jednotlivce za to, co podněcuje a šíří.

Ředitel Asistence o. p. s. Erik Čipera hovořil o tématu důstojnosti lidí se speciálními potřebami. Podle něj by se měli politici věnovat i takovým tématům, která nenesou „politické body“, ale přitom mají zásadní vliv na kvalitu života. Týká se to podle něj například právě osob s těžkým postižením. Nejvyšší (pátý) stupeň péče potřebuje v Česku přibližně 15 000 osob. Tito lidé přitom musejí být schopni zaplatit alespoň 12hodinovou péči. Aktuálně přitom příspěvek od státu stačí pouze na pět hodin péče.

Ředitelka poradny Vigvam, z. ú. Sylvie Stretti se ve svém příspěvku věnovala tématu důstojnosti zranitelných, tedy například dětí. Uvedla, že podle dostupných statistik roste sebevraždnost dětí i počet psychických diagnóz a nastínila otázku systémové podpory těchto dětí. Mladá generace se podle ní dnes setkává s menším respektem (zejména ze strany dospělých), jsou terčem různých stereotypů – potýkají se např. s častým označením „sněhové vločky“, které naráží na jejich údajnou křehkost a neodolnost. Podle Sylvie Stretti přitom děti potřebují ze strany svého okolí pocítovat především takové hod-

noty, jako je bezpečí, důvěra, pochopení, ale také hranice, řád a spravedlnost.

Ve druhém bloku se v rámci panelové diskuze představila pětice hostů: evangelická farářka a vězeňská kaplanka Vendula Glancová, ředitel sociálních služeb Armády spásy v ČR, z. s. Jan František Krupa, ředitel Centra Paraple, o. p. s. David Lukeš, pastorační pracovnice Jitka Voglová nebo lékařka paliativní péče Irena Závadová. Moderování se ujala Martina Mašková, zkušená redaktorka Českého rozhlasu.

Do studentské literární soutěže se přihlásilo na čtyři desítky autorů

Tradiční součástí je také vyhlášení výsledků studentské literární soutěže. Od ledna letošního roku zasílali žáci a studenti z celého Česka a z Ukrajiny své úvahy a eseje, v nichž se zamýšleli také nad tématem důstojnosti.

„Mezi různými obdobnými soutěžemi je ta naše docela výjimečná. Zanechává nesmazatelnou stopu v životě těch, kteří se jí zúčastní, nabízí možnost setkávat se s důležitými tématy, přemýšlet o nich a formulovat k nim své myšlenky a postoje. Pak být respektovanou součástí konference, diskutovat s lidmi z oboru, naslouchat, stát mezi oceněnými,“ popisuje J. Hofman

společná fotografie všech letošních oceněných studentů

myšlenku studentské soutěže, úzce propojené se samotnou senátní konferencí.

Odborná porota vybrala z došlých prací 14 nejlepších, které byly slavnostně vyhlášeny v závěru konference. Mezi hodnotiteli byli stejně jako v loňském roce profesionálové z okruhu nakladatelství Albatros Media, jejichž nadace je náš pořadatelský partner. Redaktoři a editoři dávají studentům velmi cennou zpětnou vazbu. Letošní ročník byl výjimečný v tom, že se hodnocení více účastnili i lidé z okruhu Českobratrské církve evangelické – Jiří Hofman (tiskový mluvčí, novinář), Helena Wernischová (pedagožka, koordinátorka škol EA), Adéla Rozbořilová (šéfredaktorka časopisu Český bratr, bohemistka) a Mikuláš Vymětal (letošní laureát Ceny vládní zmocněnkyně pro lidská práva a evangelický farář pro menšiny).

Součástí přihlášek do soutěže je také nepovinná rubrika „motivace“, kde žáci a studenti mají krátce vyjádřit, proč je soutěž zaujala a proč se rozhodli přihlásit. Mezi těmito texty se letos objevila například i zpětná vazba na ročník předchozí: „Do soutěže jsem se zapojila již minulý rok, protože mě velmi zaujalo téma soutěže. Ze závěrečné konference, spojené s vyhlášením výsledků, jsem byla nadšená, tolik skvělých myšlenek, tolik skvělých příběhů, noví známí. Rozhodla jsem se zkusit soutěž znovu, téma je sice podle mě dost obtížné, ale přitom velmi ak-

tuální a mělo by se o něm mluvit,“ píše Anna Koubková z Mladých Bříští.

UKRAJINSKÁ ČÁST:

Mladší kategorie (10–15 let):

1. Daryna Kučerenková, Jihlava
2. Charytyna Kolodková, Brno
2. Rodion Baidaliuk, Brno
3. Adelina Oleksyková, Jihlava
3. Oryna Mucha, Brno

Starší kategorie (16–21 let)

1. Yulia Petrovová, České Budějovice
2. Marko Prachov-Donce, Kostelec nad Labem
3. Varvara Muchová, Brno

ČESKÁ ČÁST:

Mladší kategorie (10–15 let):

1. Bianca Chuffartová, Praha
2. Valérie Frýbertová, Zaječín
3. Petr Polák, Moravské Budějovice

Starší kategorie (16–21 let)

1. David Seltenreich, Praha
 2. Anna Koubková, Humpolec
 3. Zuzana Neumannová, Brno
-

Literární soutěž byla i letos dvojjazyčná

I letos se soutěží přirozeně prolínalo téma války na Ukrajině, resp. její dopady na naši společnost. Např. autorka vítězné práce v mladší české kategorii napsala do kolonky „motivace“: „Problematika války na Ukrajině, situace válečných uprchlíků a vztahu českých obyvatel k nim mě dlouhodobě zajímá. Zároveň mi připadá, že počáteční zájem a podpora Ukrajiny upadá. Byť se mě tamní situace nijak přímo nedotýká, spousty mých kamarádů a spolužáků se týká osobně. Proto alespoň zajímat se o to, formulovat své myšlenky v esejích či debatách je forma podpory, kterou můžu nabídnout. Za slova podpory se sice nedají koupit zbraně, ale mohou dodat Ukrajincům naději, že nám není jejich situace lhostejná.“

Vyhlašovací ceremonii moderoval vedoucí tajemník ÚCK Martin Balcar. Ceny předal předseda Senátu Miloš Vystrčil a synodní senior Pavel Pokorný společně s hodnotiteli prací. Všichni

ocenění si odnesli věcné ceny i finanční ohodnocení. Po skončení programu měli účastníci také možnost prohlídky reprezentačních prostor Valdštejnského paláce.

Překvapení si organizátoři připravili na jednu z oceněných autorek, která v den konference slavila narozeniny. K těm jí poblahopřál samotný předseda senátu, od něhož také převzala velký dort. Napříč Jednacím sálem se navíc spontánně rozezněl sborový zpěv narozeninové písně „Hodně štěstí, zdraví“.

Tato událost se uskutečnila v rámci širší iniciativy Mezinárodních dnů proti rasismu, které Evangelická církev do Česka zavádí ve spolupráci s německou Nadací proti rasismu (*Stiftung gegen Rasismus*). Série přednášek, setkání, bohoslužeb, koncertů nebo třeba společného stolování se koná po celé České republice i na Slovensku už od roku 2021. Podrobnosti o iniciativě i informace o dalších akcích najdete na webu protirasismu.e-cirkev.cz.

Adéla Rozbořilová

REGIONY

V Miroslavi odhalili první kameny zmizelých

Připomínají místní židovské ženy, které zahynuly v Osvětimi

V sobotu 9. března se v Miroslavi uskutečnilo položení „kamenů zmizelých“. Tyto kameny jsou upomínkou na Martu, Hanu a Ruth Herzogovy a dají vzpomínout na jejich zavraždění spolu s dalšími 3 800 vězni v tzv. terezínském rodinném táboře v Osvětimi, ke kterému došlo v noci z 8. na 9. března 1944, tedy přesně před 80 lety.

Miroslav patřila na Moravě k tradičním židovským obcím, přítomnost Židů je zde dolože-

na od konce 16. století. Příjmení Herzog je s miroslavskou židovskou obcí pevně spjato. Je známo, že již v roce 1825 žily v tehdejšími miroslavském ghettu čtyři rodiny tohoto jména, které je v Miroslavi přítomno do současnosti.

Před 100 lety, tedy v roce 1924, se Julius, syn Heinricha a Fanny Herzogových, oženil s Martou, rozenou Weinbergerovou, se kterou měl tři děti: dcery Hanu a Ruth a syna Ottu, který zemřel, když mu byly pouhé tři roky, v důsledku onemocnění tetanem.

Po smrti otce Julia v létě 1936 a přijetí mnichovské dohody uprchla matka Marta s dcerami Hanou a Ruth na začátku října roku 1938 nejprve do Brna a potom do Prahy, aby se vyhnuly nebezpečí, které Židům v pohraničí hrozilo. Oběťmi protizidovských opatření se stali i ostatní miroslavští Židé. Byli vyhnáni z domova a přišli o majetek.

Následující čtyři roky strávila rodina v Praze. Není známo, zda dívky navštěvovaly školu; možnosti pro židovské děti byly velmi omezeny.

V prosinci 1942 byly Marta, Hana a Ruth internovány v Terezíně. V září 1943 je společně s 5 000 dalších terezínských vězňů deportovali do Osvětimi a umístili do terezínského rodinného tábora. Během šesti měsíců zemřelo z původního počtu přibližně 1 200 vězňů. Až na několik desítek osob bylo zbylých 3 800 vězňů v noci z 8. na 9. března 1944 zavražděno v plynových komorách.

První kameny zmizelých na Moravě byly položeny v Brně v roce 2010, další jsou k vidění například ve Znojmě a Ivančicích. Ve městě Miroslavi byly kameny nyní položeny poprvé.

kameny s portréty obětí

Prostředky na jejich pořízení vybrali žáci místní základní školy během listopadu a prosince roku 2023. Pro dárce napekli tradiční židovské cukroví zvané hamanovy uši. Povedlo se vybrat více peněz, než je potřeba, tudíž

se v Miroslavi bude v pokládání pokračovat. Dodání kamenů zprostředkuje Židovská obec Brno. Současní vlastníci domu, v němž rodina Herzogových žila, s aktem souhlasí a velmi jej podporují.

Všechny potřebné práce a úkony týkající se položení kamenů zajistí Správa majetku města Miroslav. Rada města úsilí o připomenutí obětí holocaustu vítá a podporuje.

Slavnostní položení kamenů zmizelých se konalo v Kostelní ulici, program pak dále pokračoval v budově základní školy, kde byla připravena výstava žákovských prací, expozice o místních Židech, výtvarné a pohybové workshopy pro děti a vystoupení školního pěveckého sboru Miroslavíci.

Pokládání kamenů zmizelých se zúčastnila i školní mládež ze Spremberku v Braniborsku a členové tamního evangelického sboru, který je partner farního sboru Českobratrské církve evangelické v Miroslavi a jehož farnici již od devadesátých let jezdí do Miroslavi pomáhat s údržbou židovského hřbitova. V pátek němečtí a čeští školáci navštívili židovské památky v Boskovicích. Ve Spremberku v letech 2022 a 2023 položili první kameny zmizelých, což byl jeden z řady impulzů, který vedl k uskutečnění tohoto počínu i v Miroslavi.

Daniela Bednaříková, redakčně upraveno, foto:

M. Sedláček/archiv ZŠ Miroslav

Veřím v Boha a své pistole!

Před 82 lety padl v boji proti gestapu štkpt. Václav Morávek

Toho dne měl mít Václav Morávek v pražských Střešovicích jednu důležitou schůzku, nejspíš s dvojitým agentem s označením A-54. Na místo se vydal společně se svým přítelem, odbojárem Václavem Řehákem. Ten vyrazil napřed. Na smlouvené místo už ale nedošel. Nedaleko zastávky tramvaje Prašný most na Řeháka vpadlo gestapo.

Morávek celou tu dramatickou situaci z dálky viděl a nechtěl bratra ve zbrani nechat na holičkách. Naskočil proto do právě projíždějící tramvaje, aby se ke svému spolubojovníkovi dostal co nejrychleji. Zdálo se, že ve dvou příslušníky německé tajné policie přemůžou. Jenže vtom se z úkrytu vynořila další skupina gestapáků...

Strhla se divoká přestřelka. Proti zřejmě přesile neměl Morávek šanci. Přesto se nevzdal a bojoval ze všech sil. Bohužel to ale byl jeho poslední pozemský boj. Zprávy uvádějí, že během souboje byl zasažen celkem šestkrát. Jedna ze střel zasáhla aortu, což znamenalo fatální následky. Podle záznamů gestapa zemřel Morávek vlastní rukou, nejnovější výzkumy to ale rozporují. Pochybnosti vyvolává například fakt, že smrtelné střelné zranění se nacházelo na levé straně hlavy, Morávek ale držel pistoli v pravé ruce. O tom, kdo střelu vypálil a za jakých okolností se situace, v níž Morávek zahynul, odehrála, jsou nejasné.

Od smrti štábního kapitána Václava Morávka sice letos 21. 3. uplynulo už 82 let, svojí odvahou, chrabrostí, vlastenectvím a ryzostí však nepřestává inspirovat. O to víc, když je nám válka podobně blízko.

Morávek byl známý svojí srdnatostí, ale i hlubokou vírou v Boha. Svým evangelickým vyznáním se netajil a stále u sebe nosil Bibli kralickou, v níž si prý každý den četl, pokud to situace jen trochu dovolovala. Mezi vojáky si vysloužil přezdívku „pobožný pistolník“. On sám své krédo svérázně vystihl v legendárním citátu „Veřím v Boha a své pistole!“

Vojáka československé armády a aktivního odbojáře (spolu s Josefem Balabánem a Josefem Mašínem tvořil skupinu Tři králové) si v neděli 17. března společně připomněli členové evangelických sborů v Dejvicích a Střešovicích. A to právě v místech, kde Morávek svůj pozemský boj dobojoval – u památníku ve střešovickém parku, který dnes nese odbojářovo jméno.

Morávek byl člověk z masa a kostí

Zatímco vloni během pietního aktu promluvil historik Jan Kalous z Muzea paměti 20. století, letos pozvání přijal senátor Tomáš Czernin, který v krátkém proslovu vyzdvihl Morávkovu

odvahu. „Kéž bychom měli mezi sebou více takových, jako byl Morávek,“ uvedl.

V duchovní promluvě připomněla farářka dějvického sboru Alexandra Jacobea Morávkovu vrstevnatou osobnost. „Zaujaly mě dva jeho

štkpt. Václav Morávek (foto z r. 1941)

rysy: Odvaha a sklon k určitému šprýmařství, které pro někoho mohlo být až lehkovážností, protože Morávek se skutečně mnohdy pohyboval na hraně – sám takové hraniční situace vytvářel vedle těch, ke kterým nutně docházelo

v důsledku jeho odbojové činnosti.“ Právě tyto dvě vlastnosti dělají z Václava Morávka podle Jacobey člověka z masa a kostí, polidšťují často idealizující obraz válečného hrdiny. „Řadí se do zástupu mužů i žen, biblických i ryze dějinných postav, které nebyly barvotiskově dokonalé, ale poctivě a až na dřevě zápasily o smysluplný život, usilovaly nepromarnit svůj čas uprostřed víru událostí našeho světa,“ uvedla. Morávkův život podle ní zůstává cennou inspirací a výzvou i pro člověka současnosti. „I my si můžeme klást otázku, jak v čase, který je nám svěřen, smysluplně propojovat své silné stránky i to, co leckdo může považovat za slabinu. Jak autenticky a poctivě žít a dávat své lidství ke službě Bohu i druhým lidem,“ doplnila.

Po modlitbě a požehnání na závěr přítomní společně zazpívali československou hymnu.

Václav Morávek při pokusu o záchranu svého kamaráda padl. Řeháka se mu ze spárů gestapa vyprostit nepodařilo, o tři měsíce později ho nacisté na Kobyliské střelnici popravili. Přesto však Morávkův život nebyl zmařen. Naopak. Obětoval jej pro ušlechtilou myšlenku boje za svobodu, boje proti zlu. Až do posledních chvil byl věrný a odhodlaný služebník Boží. A svým statečným činem naplnil Kristova slova: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.“ (J 15,13)

Čest jeho památce.

Adéla Rozbořilová, foto: wikipedia.cz/ARo

promluva senátora T. Czernina

DIAKONIE UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Nejlepší lék na smutek

Rozhovor s jedním z klientů

Pana Standu jsme navštívili v jeho nelehkém období. Zrovna se chystal na pohřeb blízkého přítele a také kolegy ze sociálně terapeutické dílny, který tragicky zemřel. Pan Standa se ale ani v těžkých chvílích nevzdává. V životě se musel prát s nejednou překážkou, přesto nikdy nepropadl marnosti. Udrží si živý zájem o dění okolo sebe. Příběh pana Standy, klienta sociálně terapeutické dílny Diakonie v Uherském Hradišti ukazuje, jak Diakonie pomáhá lidem otvírat svět.

Kde jste byl předtím, než jste se potkal s Diakonii?

Žil jsem v azylovém domě. Nebylo to tam úplně špatné, ale zároveň tam vládł takový spíš přísnější režim. S tím jsem se úplně nepotkával. Přece jenom patřím k akčnějším lidem. Mám rád legraci a užívám si, když ji mohu zažívat společně s ostatními. I do hospody rád zajdu. S tím pak ale byly problémy. Zašel jsem si ve městě na pivo, na azylový dům jsem se vrátil v trochu veselejší náladě, jenomže tam pak každý takový člověk hned dostal dýchnout. A když nadýchal, tak ho nepustili dovnitř. Musel jsem být celou noc venku. To mi vadilo. Ono by to asi vadilo každému.

S příchodem do Diakonie se to změnilo?

To velmi. Díky Diakonii jsem se dostal do podpory samostatného bydlení. Mohl jsem opustit

azylový dům a najednou jsem byl svým vlastním pánem. Ono se tedy potom časem ukázalo, že bude lepší, když přejdu do chráněného bydlení. Přece jen potřebuju více pomoci. Takže dnes bydlím v chráněném bydlení Charity. Tam se mi také velmi líbí. Do Diakonie docházím do sociálně terapeutické dílny. Pracujeme tam, vyrábíme. A to mě baví, jsou to hodně různorodé činnosti. Teď zažívám daleko větší volnost, a přitom si sáhnou na zajímavou práci, která mě naplňuje.

**Čemu konkrétně se v dílnách věnujete?
A co vás baví nejvíc?**

Hodně pracuju se dřevem. Řezu je nebo sbírám pomocí hřebíků. Také jsem vyrobil například polštář. Jak říkám, činnosti jsou tady hodně různorodé. V poslední době ale přicházím na to, že mě ze všeho nejvíc baví vaření. Není se čemu divit, protože sám jsem velký jedlík. Všechno mi chutná, všechno sním. Navíc se rád o to, co vytvořím v kuchyni, podělím s ostatními. Když jim chutná také, mám z toho ohromnou radost.

Čím byste mě pohostil?

Uvařil bych vám třeba dýňovou polévku, kterou mě v Diakonii naučili připravovat. Také do koláče s drobenkou jsem se pustil a výsledek nebyl vůbec špatný. Takže ani koláč bych se vám nestyděl předložit.

Diakonické Středisko CESTA v Uherském Hradišti vzniklo k 1. prosinci 1997. První poskytovanou službou byl „denní stacionář pro osoby s mentálním a kombinovaným postižením“, který zahájil svůj provoz v lednu roku 1998. O „ranou péči“ byla nabídka služeb střediska rozšířena v lednu roku 2009. Od začátku roku 2016 poskytuje středisko sociální službu „podpora samostatného bydlení osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám s mentálním a kombinovaným postižením“ a od července 2017 pak „sociálně terapeutickou dílnu“ pro tutéž cílovou skupinu.

Prý si takhle předcházíte také paní ředitelku.

No samozřejmě! A nejenom jídlem. K Vánocům, k Velikonocům vždy ode mě dostane ručně vyrobené přáníčko. Ale nemyslím jenom na paní ředitelku. Snažím se tady být hodný na všechny. Jsem moc vděčný všem, díky kterým naše dílna funguje, díky kterým i já mám zajímavou práci a mohu být mezi prima lidmi. Vždycky se přeju, aby se prodalo co nejvíce výrobků, které tady

společně dáváme dohromady. A když vidím, že nějaká z pracovníků dílny třeba táhne těžký balík nebo velkou přepravku, tak hned přiskočím a vezmu to za ni. Chci pracovnícům co nejvíc ulehčit, jak mi to síly dovolí.

pan Stanislav

Prý jste až do setkání s Diakonií nikdy nebyl v kavárně, a přitom jste po tom toužil.

Je to tak. Na Diakonii je také úžasné, že to není jenom chráněná dílna, podpora samostatného bydlení a další služby. S lidmi si tady také povídají, zajímají se o jejich příběhy a přemýšlejí, jak na ně navázat. No a když si povídali se mnou, tak jsem jim prozradil, že jsem nikdy nenašel odvahu zajít do kavárny. Chtěl jsem, ale nějak mi přišlo, že tam nepatřím. A dámy z Diakonie na to, že to tedy hned napravíme. Tak jsme si domluvili termín a myslím, že jsem všechny překvapil, protože jsem návštěvu kavárny vzal opravdu vážně. Přišel jsem v obleku jak na svatbu. Objednal jsem si kávu, pořádný kus dortu a krásně jsme si popovídali. Byl to pro mě svátek. Všichni o vás mluví jako o velmi pozitivním člověku. Veselá kopa, říkají.

Jenomže teď zrovna zažíváte ztrátu mezi nejbližšími. Jak se s tím vyrovnáváte?

Je to pro mě opravdu hodně těžké. Můj blízký kamarád měl těžkou havárii, kterou bohužel nepřežil. Ano, jsem veselá kopa, rád a často se směju, ale také pláču. To se mi teď stává docela často. Není jednoduché se vyrovnat se ztrátou blízkého člověka. Chystám se mu pohřeb. Ponesu u jeho rakve kříž. Umím to, protože v kostele u františkánů často ministruju. Takže takhle se půjdu se svým kamarádem rozloučit. Na druhou stranu si při tom všem neštěstí uvědomuju, jak je dobře, že můžu být v Diakonii. Pořád se tu něco děje, pořád se něco nového učím, a jak jsem mezi lidmi, je to na smutek nejlepší lék.

Zároveň máte docela zajímavé plány do budoucna. Prý něco chystáte. Mluví se o svatbě. Nebo je to jen fáma?

Ale není. Našel jsem si v Diakonii dlouhodobou známost. Seznámili jsme se přes sociálně terapeutickou dílnu a máme se hodně rádi. Chodíme spolu ven, na procházky, a teď se například chystám, že společně vyrazíme do cukrárny. Takže je to moc pěkné. Jediná věc nám nevyhovuje: Když končí den, je pro nás hrozně těžké se rozloučit. Přítelkyně mě nechce od sebe pustit.

Vy nebydlíte spolu?

Nebydlíme. I proto se chceme vzít, abychom mohli být prostě spolu pořád. Nejenom na procházkách. Přímou v Diakonii se totiž tolik nepotkáváme, protože každý pracujeme v jiné dílně. Tak plánujeme, že do toho – jak se říká – příští rok praštíme.

Eva Spálenská, foto: archiv Diakonie Uherské Hradiště

klienti střediska Cesta

O UMÍRÁNÍ BEZ TABU

Už pátý Smrtfest v Boskovicích

Netradiční festival usiluje o to, aby se téma smrti vrátilo do běžných rozhovorů

„Vrátit téma smrti do běžných rozhovorů a myšlenek. Mluvit o ní v místech, která jindy pučí radostí a zábavou, protože to je součást lidského života,“ uvádějí pořadatelky ze spolku nazvaného „zesnu“ dvoudenní festival, který se koná v potemnělém únoru v kulturním a komunitním centru Prostor v Boskovicích.

Letošní ročník si kladl za cíl nejen mluvit o smrti dřív, než bude pozdě, ale také hledat naději tam, kde se něco zásadního polámalo. „Jde znovu slepit život, který se roztrhl na střípky?“ Tak zněla úvodní otázka, na kterou se pořadatelky snažily programem odpovědět. A dodávaly: „Smrtfest si netroufá radit, co říkat a co zas rozhodně ne, ale nabízí prostor – k povídání, poslouchání, ke sdílení.“

Program Smrtfestu otevřela v pátek diskuse s husitskou farářkou Sandrou Silnou o doprovázení umírajících i pozůstalých, o organizaci posledních rozloučení a o opoře, kterou v důležitých časech člověku poskytuje víra. Následovalo divadlo Kufr – představení na chůdách, navazující na tradici lidového divadla, jehož vypravěčkami jsou rozsáfná nevěsta s harmonikou a nesmlouvavá smrt s kosou. Navázal „storytelling“ smrtáckých příběhů, za kterými se skrývá vtip, nadsázka i ponaučení.

Sobota začala putováním zimní krajinou a sebezpoznavací aktivitou Bardo, která simu-

luje stav, jenž podle tibetské knihy mrtvých nastává mezi smrtí a novým zrozením – rozedněním, světlem a teplou náručí hořícího ohně. Svůj návrh hřbitova bez hrobů pak představila na výstavě architektka Blanka Solár, která svůj zájem o ekologické pohřbívání spojila se spolkem Poslední stopa, který upozorňuje na často nedůstojné praktiky pohřebního byznysu, včetně legislativních omezení.

dílna techniky kintsugi (slepování rozbité keramiky pomocí zlatých žilek)

Pro návštěvníky Smrtfestu byla připravena také prohlídka boskovické židovské čtvrti a následoval workshop kintsugi, což je japonská technika pro práci s rozbitými hrnčířskými výrobky, které se slepují do staronových tvarů pomocí zlatých žilek a dávají keramice nový život. Symbolika znovu vytvořené kvality ►

něčeho, co už svoji dřívější podobu ztratilo, úzce souvisí s tematikou festivalu.

Odpoledne pokračoval blok přednášek a debat. Nejprve o vdovství jako součásti života, o čemž hovořila ředitelka Nadačního fondu Vrba, který vznikl, aby pomáhal rodinám s dětmi ve chvíli, kdy jeden z partnerů zemře, neboť „vdovy a vdovci nežijí ve vzduchoprázdnu, ale ve společnosti není tento status příliš vidět“. Následoval diskusní kruh na téma „Vzít si život. Prevence a podpora“. Na Boskovicku se nevynheme místům, která jsou vyhledávaným prostorem pro dobrovolné ukončení života. „Jak tento jev působí na komunitu v okolí? Proč se o tom nemluví? Jak a co se dělá pro prevenci? Je rozdíl v přístupu okolí k pozůstalým, kterým zemře někdo nešťastnou náhodou, a kterým zemře sebevraždou? Proč? Co pomáhá v prevenci a co pomáhá pozůstalým?“ Na tyto otázky se snažila odpovědět diskuse vedená Radkou Kunovou z oblastní charity Blansko. Smrtfest pak zakončila projekce filmu *Aftersun*.

V publiku letošního Smrtfestu se objevilo větší množství farářů Českobratrské církve evangelické, ale i duchovní z dalších církví.

debata s husitskou farářkou Sandrou Silnou

Farářka Sandra Silná v úvodní besedě popsala, že právě odchod někoho blízkého bývá příležitost pocítit potřebu duchovního doprovázení a někdy i sborové komunity.

Tomáš Trumpeš, foto:

T. Znamenáček/M. Znamenáčková

inscenace Divadla Kufr s názvem Balady nevěsty a smrti

Superhvězda Ježíš

Nad slavným muzikálovým zpracováním Ježíšova příběhu

Historickou osobnost Ježíše Nazaretského můžeme vidět v jedné řadě s desítkami a stovkami rabínů, náboženských učitelů a reformátorů jeho doby. Kvetly rabínské školy, v jeskyních u Mrtvého moře žili v přísné askezi esejci, v samotné Palestině pak spolu diskutovali zástupci farizeů a saduceů. Zároveň v zemi působila řada povstaleckých skupin.

Všechny tyto vlivy se prolínaly a vytvářely z Izraele zemi bohatou nejen na učené diskuse o smyslu nejrůznějších biblických příkazů a zákonů, ale byl to i příslovečný sud prachu, který trvale hrozil povstáním proti římské nadvládě, představované všudypřítomnými římskými vojáky. Postojem k této okupační moci se od sebe jednotlivé skupiny odlišovaly velice zřetelně.

Esejci volili útěk z „hříšného světa“. Na druhé straně spektra vidíme saducee – kněžskou třídu, úzce spojenou s chrámem v Jeruzalémě i s těmi, kdo vládou. Vidíme velekněze Ananiáše a Kaifáše a jejich jednání s Pilátem. Cíl je jasný – klid i za cenu obětování Ježíšova života. Mezi esejci a saducei pak vidíme škálu postojů, především farizee, kteří přijímali římskou nadvládu jen jako nutné zlo. Skupina teologických škol, které spojuje snaha o moderní výklad Písma.

V hornatém prostředí Palestiny měly šanci skrývat se v jeskyních i početné skupiny povstalců. V tehdejší slovníku šlo o zeloty (tedy „horlivce“), zvané též sikarioni (sika – dýka). Odbojové hnutí, které představovalo vážný problém pro římskou okupační správu. Mezi Ježíšovými učedníky se setkáváme se

Šimonem Zélótou. Vzbouřencem, který pod vlivem Ježíšovým opustil cestu radikálního ozbrojeného odporu?

Role Jidášova

Zajímavou a rozhodně možnou spekulací je pak myšlenka, že Jidáš Iškariotský není Jidáš – muž (hebrejsky „iš“) z města Kariot, ale Jidáš „sikario“. Pak by i v případě Jidášově šlo o vzbouřence, který se (ať již z jakéhokoliv důvodu) přidal k Ježíšovi.

Tady už se ale ocitáme v motivech, které jsou autorům muzikálu blízké. Jidáš je jednou z ústředních postav tohoto zpracování a obsahově tvoří jeho nejoriginálnější část. Ježíš zůstává ústřední postavou, ale ke slovu se dostávají i další, kteří v podání Bible tvoří jen jakousi kulisu.

Základní kostra příběhu zůstává věrná biblickému podání. Poslední týden Ježíšova pozemského života je vykreslen nejen věrně podle biblických příběhů, ale autoři zůstávají i v tradičním podání – ztotožňuje například ženu, která pomazala Ježíše drahým olejem, a napravenou nevěstku s Marií Magdalenou, ačkoliv v biblickém příběhu není důvod nevidět tři odlišné ženy.

Originální autorský vklad ale přichází především s postavou Jidáše. Biblické podání je na osudy tohoto muže velmi skoupé a motiv jeho zrady je stereotypně podáván jen jako projev touhy po finančním zisku. V muzikálu se stává ale centrální postavou, komentátorem a z části i vypravěčem celého příběhu. Také motivy jeho rozhodnutí nejsou zdaleka tak jednoznačné.

Již na samém začátku se setkáváme s Jidášem, který vede Ježíše do Jeruzaléma. Byl Jidáš opravdu „sikario“? Byl to vzbouřenec, který ►

si od Ježíše sliboval, že se v hlavním městě postaví do čela ozbrojeného povstání proti Římu? S tímto druhem pochopení se Ježíš skutečně setkal. Máme o tom v Novém Zákoně několik příběhů a prozní i ve scéně vjezdu do Jeruzaléma. Tady se v muzikálu dostává ke slovu Jidášův myšlenkový soupeřník Šimon Zélota a přihlížející zástupy. Ježíš je zde oslavován jako vjíždějící král se zřetelně politickými konotacemi. Právě tak okamžik vyhnání kupčků z chrámu je chvíle, ve které Jidáš jasně očekává, že Ježíšova revolta proti stávajícím pořádkům neskončí na chrámovém nádvoří. Ježíšův smutek nad lidmi, kteří nepochopili, o co mu při zvěstování evangelia šlo, je ale studenou sprchou na takováto očekávání.

S pochopením Jidáše jako revolucionáře se otvírá prostor k jinému výkladu jeho zrady, než by byla prostá touha po třiceti stříbrných, a právě tyto motivy autor muzikálu bohatě využil. Trest za nesplněná očekávání? Snaha zbavit se toho, který bere lidem jejich touhu bojovat proti Římu se zbraní v ruce? Snaha „přimáčknout Ježíše ke zdi“, aby využil svého vlivu na zástupy i zázračné moci, kterou nepopíratelně má? Či dokonce pochopení, že Ježíš jde na kříž dobrovolně a s plným vědomím? To je Jidáš říkající, že „jeden z nás ti musí zlámat vaz“! Chtěl tedy on jako jediný být Ježíšovi nápomocen v jeho cestě? Tyto otázky muzikálové zpracování klade a podtrhuje je Jidášovou sebevraždou. Klade je, ale nedává odpovědi. Jidášův part v závěru muzikálu je stále plný otázek a odpovědi si musí dát každý divák sám.

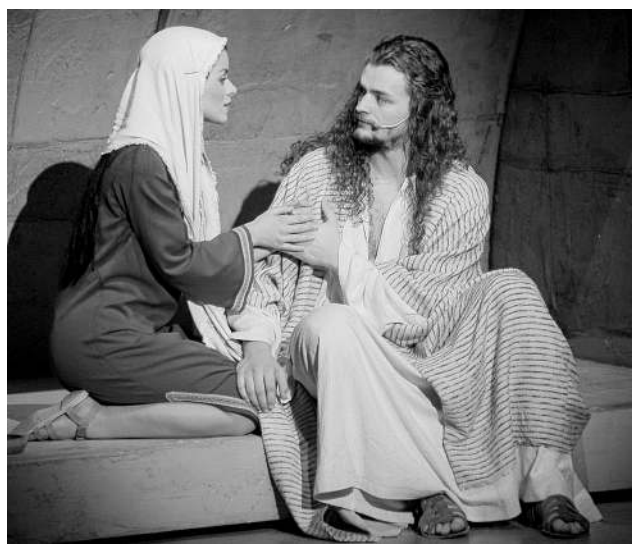
Herodes

Vedle těchto otázek ale muzikál nabízí mnohem víc. Tak třeba umělecky vynikající vystižení Heroda Antipy. Muže, který toužil Ježíše spatřit, protože o něm mnoho slyšel, ale jako panovník se nemohl snížit k tomu, aby ho na svůj dvůr pozval. Ježíšovo zatčení a výslech mu ho dává do rukou – a hle, Herodes je zklamán. Ježíš na jeho otázky vůbec nereaguje. Nepředvede žádný

zázrak, kterým by Heroda ohromil a přesvědčil o svém úkolu. Hudebně i textově je tento zbohatlický povrchní helenizovaný Žid výborně vyjádřen, nezajímá ho náboženství ani etika, jen hledá nějaké povyražení.

Marie z Magdaly

Divácky vděčná je postava Marie Magdalské. V biblickém podání hraje zcela epizodní roli. Spolu s řadou dalších žen vytváří Ježíšově komunitě „technické zázemí“, jak bylo u putujících rabínů tehdy běžné. Nijak nevybočuje z řady ostatních. Výjimečnou ji činí až její setkání se vzkříšeným Ježíšem, ale to je motiv, který v muzikálovém zpracování můžeme jen tušit.

Muzikál v provedení Městského divadla Brno (na scéně Dušan Vitázek a Hana Holíšová)

Pilát

Věrně biblickému podání je vykreslen Pilát. Římský místodržící, který má v zemi na starosti udržení klidu. Římský voják, pověstný svojí krutostí. Je zřejmé, že smrt jednoho muže pro něj neznamená žádnou překážku. Je tu ale sen (v biblickém podání jde o sen jeho ženy), který mu brání Ježíše prostě v zájmu klidu poslat na smrt a zapomenout, že kdy existoval. Není to žádné humanistické gesto, ale obyčejný strach

pověřivého pohana, který si to nechce s bohy rozházet. Hledá tedy střední cestu – nechává Ježíše zbičovat v naději, že tím se dav uklidní. Jenže zfanatizovaný zástup se dožaduje Ježíšovy smrti a Ježíš sám nijak Pilátovi s jeho problémy nepomůže. Nejistota a zmatek, co by vlastně bylo dobré řešení – to je Pilátův úděl, ve kterém nakonec odsouzení nevinného sám vidí jako cestu nejmenšího odporu. Stane se tak symbolem slabocha, který ví o Ježíšově nevině, a přece ho pošle na smrt.

Malou úlohu hraje Petr. I když jde o prvního z apoštolů a představitele apoštolského kruhu, zde se objeví jen v příběhu Ježíšova zatčení v Getsemanské zahradě a pak v okamžiku svého selhání, když Ježíše přes všechny sliby věrnosti zapře, a to dokonce třikrát.

Muzikálové podání končí Ježíšovou smrtí. Orchestrální závěr skrývá biblický odkaz z Janova evangelia (J 19,41). To je zcela v linii intence autora vyzdvihnout na osobě Ježíše spíše jeho lidství než mesiášské poslání. Zřetelně se na mnoha místech muzikálu projeví Ježíšova tělesná i duševní bolest. Zdaleka nejde jen o utrpení bičovaného a ukřižovaného.

Bolest přináší nepochopení učedníků, nepochopení ze strany zástupů, Jidášova zrada, zpečetěná „jidášským polibkem“, Petrovo zapření... Oproti biblickému podání, a přece zcela srozumitelně a výstižně je vyjádřena únava z nekonečných zástupů, žádajících jeho pomoc. Velmi působivý je i zápas slabého člověka Ježíše o rozpoznání Boží vůle v Getsemanské zahradě. Zápas, který ústí v rozhodnutí věřícího člověka Ježíše přijmout Boží vůli, i když jí nerozumí. Na straně druhé pak o to zřetelněji vyzní přijetí laskavé ruky Marie Magdalské. Její láskyplná péče, ve které se mísí nábožná úcta s city zamilované ženy – to je rozměr, který opět biblický příběh nesděluje, ale je lidsky zcela pochopitelný.

Tim Rice a Andrew Lloyd Weber nabízí divákům působivý a podnětný impulz, díky kterému se mohou nejen nově podívat na biblický příběh posledních dní Ježíšova pozemského života, ale může je také dovést k přemýšlení o hodnotě mezilidských vztahů, hodnotě pravdy a lidského života samotného.

Jaroslav Pechar, foto: [wikipedia.cz \(Jef a Tino Kratochvilové, CC BY-SA 3.0 cz\)](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tino_Jeff.jpg), *mezititulky redakční*

SPIRITUALITA

Studenti uspořádali na filozofické fakultě ekumenickou modlitbu

Záměrem bylo nabídnout potřebným přímo na půdě fakulty duchovní ztišení

Od tragické události na filozofické fakultě v Praze uplynulo již čtvrt roku. Rány na duši, které po sobě zanechala, se však budou zacelovat déle. Fakulta proto nabízí svým studentům různorodé formy psychologické, ale také spirituální podpory.

Kromě Centra péče o duši, které je jednou z mateřských institucí Karlovy univerzity, navázala filozofická fakulta spolupráci např. také s Fortnou, komunitním centrem při klášteře bosých karmelitánů na Hradčanech, která v průběhu ledna a února nabízela podpurná setkání

s psychoterapeuty. Pomocnou ruku podala také evangelická fakulta.

Spirituální podpora na fakultě však dosud chyběla. Studenti Adelaida Wernischová a Matouš Benda se proto rozhodli zorganizovat ekumenickou modlitbu, která se uskutečnila v pondělí 11. března, a to přímo na půdě fakulty. Záměrem bylo nabídnout všem potřebným slovo naděje, vytvořit přijímající společenství či prostor pro ztišení.

*studentští organizátoři, Adelaida Wernischová
a Matouš Benda*

„Ten nápad původně přišel od jednoho našeho známého dominikána a nám se s Matoušem dost zalíbil, protože jsme taky pocítovali, že chybí nějaký duchovní rituál přímo v budově

fakulty, a tak jsme se jej ujali a realizovali jej,“ upřesnila Adelaida Wernischová.

Modlitební večer byl rozdělen na dvě části. První z nich byla věnována společnému ztišení v ekumenickém duchu. Předsedali jí zástupci různých křesťanských denominací a židovské obce: Jana Hofmanová (ČCE), Tomáš Halík (ŘKC), Petr Jan Vinš (Starokatolická církev v ČR), Filip Sedlák (CČSH), Pavel Milko (Pravoslavná církev) a Aleš Weiss (Židovská obec v Praze).

„Papež František říká, že církev by měla být polní nemocnice. Myslím si, že to platí nejenom o katolické církvi. Každé duchovní společenství by mělo na sebe tuto úlohu vzít. Jít tam, kde jsou lidé zraňováni, ať už fyzicky, psychicky, či morálně, a obvazovat rány,“ řekl v úvodu Tomáš Halík.

Po skončení této první, společné části mohli účastníci pokračovat v některé z místností, které byly uzpůsobeny ke zpěvům písní z Taizé, tichým modlitbám či rozhovorům s jinými studenty. Společné modlitby se zúčastnily také děkanka fakulty Eva Lehečková a rektorka Univerzity Karlovy Milena Králíčková, které se s organizátory přišly pozdravit a poděkovaly jim za vzácnou iniciativu.

Adéla Rozbořilová

společné požehnání všech duchovních

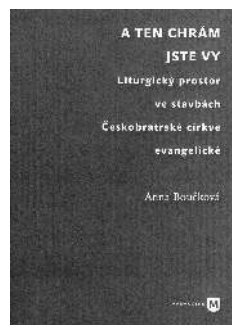
A ten chrám jste vy

Nová publikace o liturgickém prostoru ve stavbách ČCE od Anny Boučkové

Filozofická fakulta UK vydala publikaci své absolventky Anny Boučkové o liturgickém prostoru Českobratrské církve evangelické. Základem nové studie se stala její diplomová práce. Kniha v příjemném kapesním formátu je čtivá, autorka poutavě a zajímavě popisuje vývoj sakrální architektury a liturgického prostoru chrámů a modliteben evangelické církve. Publikace je rozdělena do tří hlavních kapitol. V úvodní se věnuje historickému vývoji českobratrského liturgického prostoru v proměnách staletí. V této kapitole zdůrazňuje stavby tolerančních kostelů, které zejména svojí prostou centrální dispozicí inspirují evangelíky dodnes, i když je podle autorky poněkud překvapivé, že toto komunitní uspořádání prostoru v církvi nepřevládalo. Následně se věnuje návratu k tradiční frontální dispozici po protestantském patentu (1861), cestě k modernismu a meziválečnému období 20. století, poválečnému vývoji i stavbám a úpravám liturgického prostoru od r. 1989 až do současnosti.

Druhá velká kapitola shrnuje témata, ovlivňující liturgický prostor dnes. Anna Boučková se zaměřila na formulaci vizí, vztahu objednatele a architekta/výtvarníka nebo na finanční aspekty architektonických realizací a rekonstrukcí. Podrobněji se věnuje problému dispozice, porovnává již zmiňované centrální a podélné uspořádání interiéru kostela nebo modlitebny a popisuje vnitřní vybavení – mobiliář nebo význam výtvarného umění v liturgickém prostoru. Teoretická východiska oživuje popisem příkladů jednotlivých realizací v rámci celé církve a všímá si i zajímavých detailů, například umístování stolu Páně, ambonu nebo křtitelnice v evangelickém sakrálním prostoru.

Dvě konkrétní realizace – případové studie – jsou popsány v posledním, třetím oddíle publikace. Autorka si vybrala rekonstrukci interiéru modlitebny v Praze na Smíchově a kostela v Hodslavicích na Moravě. Velmi podrobně popisuje cesty, které vedly od prvotní myšlenky až k nové úpravě vnitřní dispozice. Smíchovská modlitebna je představována jako moderní stavba, uskutečněná na základě architektonické soutěže a zahrnující v sobě všechny různorodé aspekty i trendy současného moderního evangelického komunitního prostoru. Druhá úprava historického, původně tolerančního prostoru v Hodslavicích zase ukazuje na jinou zajímavou cestu proměny kostela s důrazem na zachování tradice, ale i s odvahou na maximální očištění prostoru dle trendů současné puristické či minimalistické architektury. Ta může být blízká jednoduchému reformačnímu ideálu kostela.

V závěrečném shrnutí autorka popisuje cestu, kterou se při psaní publikace vydala. Připomíná některé teoretiky architektury a českobratrského sakrálního prostoru, z jejichž publikací čerpala a které sloužily i jako manuály a východiska pro realizace v rámci církve. Zmiňuje ►

Emila Edgara a jeho často kousavou, ale i občerstvující kritiku, příručku *Evangelický chrám* od teoretika architektury Bohumíra Kozáka nebo výrazná jména, která ovlivnila evangelické stavby, k nimž patří například poválečný „dvorní“ evangelický architekt Bohumil Bareš. Zmiňuje i jistou roztržičnost současné doby a absenci vhodných manuálů a stavebně architektonických principů, s čímž se může sbor v současnosti střetnout, když uvažuje o úpravách vlastního prostoru pro shromažďování. Důvodem může být podle autorky i jistá rezignace ústředí a synodů na vydání jasných principů pro církevní stavby. To ale v době svobodné společnosti může být i uvolňující, a ne vždy na škodu.

Kdo však po takovém manuálu touží, může každopádně novou publikaci Anny Boučkové s klidem využít. Důstojně navazuje na předchozí studie a architektonické příručky a neměla by chybět v žádné sborové či v „písmákově“ knihovně. Obrazová příloha je další inspirativní kapitolou, stejně tak vymezení základních pojmů, které přiblíží problematiku i čtenářům bez znalosti specifické evangelické terminologie. Autoři by mohli vytknout možná až přílišné zjednodušení některých pojmů, například tvrzení, že pro evangelíky je večere Páně pouze připomínkou jediné dokonalé oběti a že církev vnímá přítomnost Krista pouze symbolicky.

Můžeme si všimnout i drobných nepřesností, jako že po válce byly německé evangelické kostely obvykle převedeny na ČCE, a je tak opomenuta Československá (husitská) církev, nebo je uveden neúplný výčet realizací v dobách socialismu v rámci katolické církve. Za klišé, které vychází z převažujícího reformovaného proudu v rámci ČCE, můžeme označit i tvrzení, že bylo třeba „vyřešit otázku původních luterských oltářů, které přežívaly z doby rozdělení církve na augsburskou a helvétskou konfesi. Odstranění těchto oltářů nebo zajímavých obrazů s christologickými motivy nemuselo být vždy nejvhodnějším řešením, jak to dokazuje i pozdější návrat výtvarného umění například v obrazech Miroslava a Ondřeje Radových nebo bohatá výzdoba evangelických chrámů za hranicí v Sasku či Bavorsku. To by ale byla témata na další diplomové práce či disertace.

Čtenáře a redakci Českého bratra pak může potěšit, že autorka čerpala i z řady článků, které časopis vydal. Pro další studium lze vyjít z obsáhlého bibliografického výběru, z kterého autorka čerpala.

Boučková, Anna: A ten chrám jste vy. Liturgický prostor ve stavbách Českobratrské církve evangelické. Praha, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy 2023, 221 s.

Jan Kirschner

Každý dar je velký. Děkujeme!

Podpořte provoz časopisu i Vy.
Přispět můžete libovolnou částkou.

Číslo účtu: 296800727/0300
variabilní symbol: 980103

<http://ceskybratr.cz>
ceskybratr@ce-cirkev.cz

ČESKÝ BRATR
evangelický měsíčník

Bůh a člověk

Bůh a člověk, člověk a Bůh. Touha být jako Bůh je prastará jako lidstvo samo.

A jak to vypadá, když si člověk na Boha hraje? Mnohým lidem tečou slzy, některým dokonce i krev.

Proč se člověk nesnaží být jako Bůh v hloubce lásky, v šíři a opravdovosti odpuštění, v nekonečné trpělivosti, milosrdenství moudrosti? Proč se snaží být jako Bůh především v moci (kterou se pak opije a často ji zneužije), ale už ne v pravdě?

A jak to vypadá, když si hraje Bůh na člověka? On si na něj nehraje, on se jím stává: V dítěti, které se narodilo do bídě betlémských jeslí; v Mistru, který neodsoudil ženu hříšnici, který

přijal pozvání k Zacheovu stolu a podal chleba Jidášovi, který ho vzápětí zradil; a v Božím Beránku, který zemřel na kříži za hřích světa.

Když se Bůh stává člověkem, taky tečou slzy a krev. Ta jeho.

V uších mi zní melodie spirituálu, v němž se zpívá: „Krev po dřevě stéká, Bůh se sklonil k nám“ (velikonoční verze). Máme ale i vánoční verzi: „Dítě v chlévě leží, Bůh se sklonil k nám“.

Ano, do lží, běd a zmatků, k lidem zoufalým i jistým, k špinavým i čistým se sklonil Bůh křehký, zranitelný – a přesto živý, silný, věrný.

Tak se Bůh stává člověkem.

Lenka Freitingerová, foto: ARO

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Křížová cesta vinohradského a roztockého sboru. Tiché údolí u Roztok, 23. 3. 2024)

foto: ARo

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

členové: Eliška Foukalová, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: Ben Skála (detail

pentaptychu M. Rady

z vinohradského evangelického kostela)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka květnového čísla

ČB 5/2024 je 21. 4. 2024

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Pojmy víry.

31. MEZINÁRODNÍ EKUMENICKÝ VARHANNÍ TÝDEN

31. Mezinárodní ekumenický varhanní týden

Tradiční a zavedený varhanní týden s mezinárodní účastí. Kromě individuální výuky hry na varhany se denně v poledne koná "Plenum" se sborovým zpěvem. Výuka a nácvik probíhají až na 15 varhanách v okolí. Přijďte poznat rakouské varhany kousek od českých hranic! V pondělí a úterý 15.30 až 17.00 pro zájemce workshop stavby varhanního kitu. Postavíme si malé funkční varhany! Součástí programu jsou každodenní hudební ranní chvály, po nichž následuje společná snídane. V pátek společný závěrečný koncert.

Středa 21. 8. 2024 varhanní koncert

Mária Plšeková

Rakousko/Slovensko

Termín: neděle 18. srpna, 16h. – pátek 23. srpna 2024, 14h.

Místo: Farní centrum Heidenreichstein,
Kirchenplatz 4, 3860 Heidenreichstein, Rakousko
(15km od hranic s Českou republikou, oblast Waldviertel)

Kursovné: € 120,-.

Vedení: Sybille von Both a Christoph Maaß

Vyučující:

Sybille von Both (D), Christoph Maaß (A), Dominicus F. Hofer (A),
Karl A. Immervoll (A), Tomáš Thon (CZ)

Vyučovací jazyky: německy, anglicky, francouzsky, česky

Ubytování v okolí si účastníci rezervují sami, pořadatel může pomoci s vyhledáním možnosti.

Kontakt pro přihlášení: Christoph Maaß (komunikace německy, anglicky)
e-mail: christoph.maasz@wvnet.at; mob. +43 6769474929

zde odštípněte

Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupení pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů. Skrze něho věříte v Boha, který ho vzkřísil z mrtvých a dal mu slávu, takže se vaše víra i naděje upíná k Bohu.

1 Pt 1,18-21

Velikonoční zvěst ať do prázdnoty našich životů přináší Bohem darovanou víru i naději.

Pavel Pokorný
synodní senior

Martin Balcar
vedoucí tajemník

Jiří Schneider
synodní kurátor

UBYTOVÁNÍ PRO FARNÍKY **CHKO TŘEBOŇSKO**

SKVĚLÉ PRÁZDNINY PRO SKUPINY A RODINY

- ✿ Klidné místo uprostřed lesů a rybníků
- ✿ Možnost cyklovýletů po rovinkách, koupání, vodáctví a rybaření
- ✿ Nově vybavené chatky, kuchyně, pokoje a společenské místnosti
- ✿ Nové WC a sprchy
- ✿ Kapacita 70 míst

www.chatkynajihu.cz

☎ **604 55 13 05**

Obrázek: Karla Kučerová